Regd No. N. 45 / M. 3813

102615

వెల ఒక అణా

గోలకొండపత్రిక

ప్రతి సోమ గురు వారములందు వెలువడు జాతీయ పత్రిక

సంపుటము ౧౯ ★ హైద్రాబాదు,దక్కన్. శా. శ. ౧౮౬౩ వృషసం॥ర కార్తీక శు॥ ౩ (౧౩-౧౧-౧౯౪౧ఫ.) గురువారము ★ సంచిక ౪౭

మాస్కో నగరము ముట్టడిలో చిక్కినది

ఒడెస్సాలో శత్రువుచేరినాడు

రష్యాప్రభుత్వము మాస్కోనుండి లేచిపోయినది

ఈఅక్టోబరు౧౮వతేదినుండి ౨౦వతేది నాటివరకు రష్యాజర్మనీల యుద్ధమునుగురించి రష్యాప్రభుత్వపక్షమునచేయబడిన ప్రకటనలో జర్మనులు మాస్కోను పట్టుకొనుటకై క్రొత్తప్రయత్నము ప్రారంభించిన మొదటి మూడురోజులలోకంటె తరువాతిరోజులలో జర్మను సేనల పురోగమనవేగము స్పష్టముగా తగ్గినట్లు చెప్పబడినది. కానిరష్యను సేనలు శత్రునిరోధించుటకై తుముల యుద్ధముల నుచేసిరో అట్టికొన్ని ముఖ్యములైన పట్టణములను ఖాళీచేసి వెనుకకుపోయినవనియు, అట్లుఖాళీ చేయబడినపట్టణములను జర్మనుసేనలు ఆక్రమించిన [illegible]

[illegible]

ప్రముగపోరాడుచు జర్మనుసేనలను ముందుకుపోకుండ చేయుచున్నవి.

అక్టోబరు ౧౫ వతేదినాటికి మాస్కోకు ౭౦ మైళ్లదూరంలో రష్యాసేనలు జర్మనుసేనలను తాకినవి. ఈతైపున నే పూర్వము నెపోలియనుచక్రవర్తియొక్క సేనలువచ్చి అక్కడబోరాడినో అను ప్రదేశమందు పెద్దయుద్ధముచేసియుండెను. ౧౮ వతేదిన ఈబొరోడినోవద్ద రష్యావారి వెలుపలిదుర్గనిర్మాణములను జర్మనుసేనలు ఛేదించుకొనిలోపలజొరబడినవి. జర్మనువిమానములు అక్టోబరు౧౫ [illegible]

[illegible]

గోలకొండ డైరీ

ఇంచుమించు ౧౦౦ ప్రతులు మాత్రమే మిగిలియున్నవి.

ఇక ౧౦ దినాలతర్వాత డైరీలకు ఎవ్వరువ్రాసినా వ్రాయవలసిన పనియుండదు.

ఇంకనూ తెప్పించుకోనివారు త్వరపడండి.

వెల ౧ రూ॥ మాత్రమే. మేనేజరు, గోలకొండ పత్రికాలయం

[illegible]

భారతదేశైక్యసాధక చక్రవర్తి

బొంబాయినగరంలో క్లాంటన్సు లాడ్జి రాయల్ మస్లింవిద్యార్థి సంఘముయొక్క యాజమాన్యమున అక్బర్ చక్రవర్తియొక్క జన్మదినోత్సవము రవశతాబ్ది ని అక్టోబరు ౧౫వతేదిన జరుపబడెను భారతదేశైక్యమునకు పునాదినిగట్టిగావేసిన అగొప్ప ముసల్మానుచక్రవర్తినిగురించి ఒకసభలో అందరునుపొగడిరి. డాక్టరు అరండేలుగారు అధ్యక్షతవహించి ఆమొగలాయిచక్రవర్తియొక్క గొప్పఆదర్శమునుపొగడి, నేడుఆయాదర్శములను పోషించవలసిన అవసరమున్నదనిరి. ఉపన్యసించిన తక్కినవారలు అక్బర్ గారి కాలములో హిందూముసల్మానునాగరికతలు ఈ దేశములో సమ్మిళితములై భారతదేశైక్యమునకు చిపునాదుకేయబడినవనిచెప్పిరి,

[illegible]

ముపరకు ఒకరాష్ట్రమువారు వేరొకరాష్ట్రముతో వ్యవహారములను జరుపుకొనవలసివచ్చినపుడు హిందుస్థానిభాషయే అవలంబనమైయుండెననిరి.

"అక్బరు జన్మదినోత్సవమునుజరుపుటకు [illegible] మునిశ్చయించితిమో, భారతదేశమును నిజముజాతీయమైనదానిగ చేయుటయువిధి" అని [illegible] గారుముగించిరి.

బ్రిటిషుచక్రవర్తిగారి ౨౦ టన్నుల ఇనుము దానము

యుద్ధానికి కావలసినటాంకులు మున్నగువానిని తయారుచేయుటకవసరమైనఇనుమును టనుదేశములో అందరునూ ఇచ్చునట్లు ప్రోత్సహించుటకు బ్రిటిషుచక్రవర్తి గారు, తమరాజధమునందుండే కొన్ని ఇనుపకమ్ములను యుద్ధానికి గాను ఇచ్చుటకుఒప్పుకొన్నారు దానివల్ల [illegible] న్నుల ఇనుము లభించగలదట.

ముషీరాబాదులో పాఠశాల

[illegible]

"నవతి పోరు"

ఆళ్వారుస్వామి తలక్రింద వాదము.

ఆళ్వారుస్వామిగారు కొంతకాలము నిజాం రాష్ట్రాంధ్రమహాసభ అభివృద్ధిపక్షంలో తోడు గావచేసినారు. తర్వాత మెల్లగా దానికిస్వస్తి చెప్పి ఆంధ్రమహాసభా కార్యకారిణీసభలో వా మకరణముచే సభ్యులైరి. తర్వాత అధ్యక్షులవారి అనుగ్రహముచే ఇప్పుడు సెంట్రలుసంఘానికి జీతము ప్రయాణాదివ్యయము లేకగానే పుచ్చుకొంటూ అర్గనైజింగు సెక్రటరీఅను పెద్దపేరు పెట్టుకొన్నారు. వివాహసర్వం కొరకేమ్పుట అవసరం కావున పైమెంబరు_అగుట తేదివాటిలంధ్రపత్రలో "నిజాంరాష్ట్రంలో ఆంధ్రోద్యమం" అనువ్యాసము ఒకటి వ్రాశిరినారు-అందు 'పటిమలేని' నాయకులఎత్తు పొడుపులు,భిన్నకృకృపక్షములవారిపై చెణుకులు, వర్ణకర్పోకక్తులు, వెక్కిరింతలు, విశేషంగా కనబడుచున్నవి.

స్వామిగారు ఆంధ్రోద్యమతత్త్వ మేమిటో తెలుపజాలిరారు. కాని తమకు తెలియకపోయినా అంతా పాఠకులే ఊహించుకోమని ఇట్లాసెలవిచ్చినారు "పైసందేశములోని ప్రతి అంశమును గా చాకప్పుకుండాఅనుకరించినఉద్యమము రాజయఉద్యమమవనలెనో విప్లవసంస్థఅవవలెనో శ్రీమహిదీగారుఅనినట్లు తెలంగాణావాణుఅవుతుఅవలెనో పాఠకులే నిర్ణయించుకుందురుగాక" అర్గనైజింగుసెక్రటరీగారు నిర్ణయించలేని తత్త్వాన్ని గాఠకులెట్లా నిర్ణయించగలరు_ ఇంకోపైనాటుంటే మహిదీగారికిఖ్యాతి అయ్యా మీరేమా తెలంగాణామహాసభ అనియుండిరట. దానికేమి బంధన తేర్పరచియుంటిరో వాటికింతవరకు మహాసభవారేప్పటికినాకో తెలుపుతారాఅని ఉదు మప్పకేమా అదిన్ని "పాఠకులే నిర్ణయించుకొందురుగాక"

అయితే ఒక్క-అంశము స్వామివారికి జ్ఞాపకముండలేదో- గతసంవత్సరం అధ్యక్షులైయుండిన మందుముల రామచంద్రరావుగారు "ఆంధ్రమహాసభ రాజకీయంగామారిపోయింది"అని పత్రికలో ప్రకటించియుండిరికదా. అందుచేత మందిగారిఆశేశాన్ని నమ్మవలెనా లేక సత్తమాంధ్రమహాసభా రాష్ట్రీయులభావ్యమును నమ్మవలెనా! "పాఠకులే నిర్ణయించుకొందురుగాక."

గతసంవత్సరం ఆంధ్రమహాసభసాధించిన పనులాలిశాను స్వామి గారిట్లుచూపినారు. (౧) పట్టీదార్లాటు (౨)రైతులకు న్యాయసహాయం. (౩) ఉద్యోగులఅక్రమాలనిరోధం (౪) లంచాలనిరోధం (౫)మధుపానానిషేధం (౬) వెట్టి నివారణఫ్రయత్నములు. వీటిలో రాజకీయవాసన కానరాదు-మరికస్తవూంధ్ర రాష్ట్రీయులమాటఅలస్త్రాంకాని మాంసనిషేధమువల్ల ఆంధ్రమహాసభవారు ఎందుకపాటుపడినారు- ఈఎనిమిది ఆంధ్రమహాసభలలో మాంసనిషేధమును గూర్చిన తీర్మానమొక్కటికూడా లేదుకదా! మాంసభోజనము తప్పా? ఎవరంటారు?సంగతిసందర్భాలు తెలియకుంటే నోరుమూసుకొనికూర్చుంటేనుకాని చేతి

లోకమంది ప్రకటించే మద్రాసుపత్రికలున్నవి అని రొమ్ముదబ్బటికే అది వ్రాశికేకేదేనా

"పదుద్యమములకు నవతిపోరు తప్పదు" అని స్వామిగారు ఒకప్రత్యేకశీర్షికతో ఒకయంశాన్ని వ్రాశినారు-ఎందుకయ్యాఅంటే నేటిఆంధ్రోద్యమము (౧)సంకరముగానుండట (౨) నాస్తికులసభఅట(౩)మహాత్ముడీయులకుధయపడి వ్యక్తిత్వం కోల్పోయినదట. ఈ కారణాలను ఎవరుప్రకటించినారో తెలుపగలరా? నాస్తికులసభఅని సంకరులసభఅని ఎవరన్నారో స్పష్టముగా ఎందుకు చెప్పుకూడదు. ఈమాట అడిగెదెందుకంటే అభివృద్ధిపక్షంఅనేది మూడునాలుగేండ్లనుండి ఆంధ్రమహాసభను విమర్శించుచున్నది. పాఠకులు పైమూడాక్షేపణములను అభివృద్ధిపక్షంచేసెనని భ్రమపడుదురు. అందులోస్వామిగారు పదేపదే పాఠకులకే నిర్ణయమునొసవదలిచేసినారు. అందరి దృకృథాలొకరీతిగా ఉండనట్లు స్వామిగారుకాని మరెవ్వరుకాని శాసించలేరు_దృక్పథాలు వేరైనప్పుడు విమర్శలుబయలుదేరును- అట్లువిమర్శించువారంతా నవతులౌగుదురా? అట్లైతే రెండేండ్లతో పాటు మనస్వామిగారున్నూ అభివృద్ధిపక్షంచే "పదుద్యమానికి" "నవతు"లై యుండిరవలసినదేనా? ఇప్పుడువారుజీతపుఉద్యోగం స్వీకరించినందున నవతిపోరును వదలుకొన్నారనవలసినదేనా?

"ఆంధ్రమహాసభ భాషా సంస్కృతిని వదలి వ్యక్తిత్వంకోల్పోయి సంకరసంస్థగాపరిణమించుచున్నదనుఆక్షేపణ అర్థలేనిగానున్నది"అని సెలవిచ్చి దానిపై శ్రీరామానుజభాష్యంవంటిభాష్యన్ని వ్రాసిన స్వామిగారిమాటవన అభివృద్ధిపక్షం దిక్కు-అని స్పష్టమగుచున్నది-అభివృద్ధిపక్షం ఎన్నడన్నా ఈమహాసభ సంకరమైందిఅని అన్నారా? చూపించగలరు భాషాసంస్కృతిని వదలుకొంటున్నారు అన్నమాట సత్యమేకాని దానికర్థము స్వామిగారికి సరిగాకాలేదు. ఆంధ్ర పరిశోధకవిషయాలు భాషాసంస్కృతికి చేరవవని స్వామిగారు నిర్వచనంచేసినారు ఆమాట అభివృద్ధిపక్షంవా రెన్నడున్నూ అనలేదు. పరిశోధకమండలిగా ఆంధ్రమహాసభ పనిచేయవలెననికూడాఎన్నడున్నూ వాదించలేదు. అంతయుస్వామిగారి స్వకపోలకల్పన. ఆకల్పనపై గాంధర్వనగర నిర్మాణము. దానిపై వెక్కిరింపులు, కొక్కిరింతలు. ఇతరు ఆంధ్రమహాసభోద్యోగులలో ఒకరుగుటచే తను ఈనెలదినాలనుండియు ఏవ్వరున్నూ వీరివాదమును ఖండించనందున వీరివాదమును ఆంధ్రమహాసభవారు అంగీకరించినారని "పాఠకులే నిర్ణయించుకొందురేమో."అను శంకతో విమర్శించవలసివచ్చినది.

ఆంధ్రమహాసభలో ప్రధానంగా ఆంధ్రత్వం ఉండవలెనా? లేక దానికి ప్రాముఖ్యమేమిన్నీ ఉండకూడదాఅనేదే ముఖ్యప్రశ్న ఈసంవత్సరంచేసిన ఆంధ్రపదనిర్వచనమునుబట్టి ఆంధ్రత్వానికేమిన్నీ స్థానంలేదని స్పష్టమైంది. భాషకుమొదలే స్థానములేకుండాచేసినారు. అందుచేతనే సుప్రసిద్ధాంధ్రభాషాసేవకులు చనిపోతే వారిస్మరణకూడా చేయుటలేదని పట్టుగానిరాకరించినారు.ఆదేమంటేఅంటే మాది రాజకీయసభఅన్నారు! అట్లయితే శ్రీనివాసఅయ్యంగారు, స్యాపతీసుబ్బారావుగారిలెందుకు స్మరించలేదయ్యా అంటే జవాబులేదు!! ఆంధ్రమహాసభకు ఏదైనాఒకదృక్పథంఉన్నట్లేవట్లా స్వామిగారూ మీరే నిర్ణయించండి పాఠకులవద్ద కెందుకుపోవలెను- నిజాంరాష్ట్రములో ఆంధ్రాది ముఖ్య-భాషలకెట్టి స్థానమున్నది? బళ్ళలో విటికిస్థానమున్నదా? ప్రభుత్వావరణ ఏమైనఉన్నదా? ఒక్క- పుస్తకమైనా ప్రభుత్వమువారు ముద్రించినారా? స్త్రీలకైనను ఈమాతృభాషలను నిరాటంకముగాచెప్పనిచ్చుచున్నారా? భాషలుసంకరంకాలేదా? జనసామాన్యంమాట్లాడు తెనుగుభాష ఎంతఅధ్వానంగావలెనో అంత అయింది. తుదకు నూటికొక్క-రుకూడా తప్పులులేకుండా తమమాతృభాషలనుప్రాయనులేకున్నారు మనతెలుగును బ్రిటిషిండియాలోని మనసోదరులు అర్థముచేసుకొనలేక తెగులుఅనిపరిహాసించి పరిహసించుచుండుట స్వామిగారెరుగరా? మనభాషముఖ్యాతిముఖ్యసమస్య. అది సర్వసంస్కృతికిని పునాది దానిని వదలుకొన్న ఆంధ్ర మహాసభ "ఆంధ్ర"అను పదాన్ని వాడుకొనుటకుఅధికారములేనిదైయున్నది. కామేమోహనకార్యంచేసి మరణసముద్ర ఫలాన్ని (Dead Sea Fruit) సాధించితెచ్చినట్లున్నూ "కొందరి నాయకులలో పటిమలేకుండుటచేత" కామేపటిమగల నాయకులమన్నట్లున్నూ ధ్వనిని లిగింపుటచేత స్వామిగారు "దేశీయుల అవసరాలను గుర్తించిననాయకుడే" అయియుండవచ్చును- గాని తనసేవకధర్మాని కనుగుణ్యంగా ఇప్పుడిప్పుడువచ్చిన భావాలకు విరుద్ధులైనవారిని దెప్పిపొడుచుట నాయక లక్షణముగా కేరదు.

ఇట్టివ్రాతలువ్రాసిన ఆళ్వారుస్వామిగారితత్త్వమేమో మెందలు తెలుసుకోవలెను. వారికింకోపైనా తెలుసుకేమోకాని ఆంధ్రోద్యమ తత్త్వము మాత్రము తెలియదు. తెలియని విషయాలపై భాష్యలువ్రాసి పరనిందచేసి ప్రగల్భాలు పలికటంపనికిరాదు. కయ్యానికి కాలుదువ్వేవారు చూడు అంటే దీకొ సేవారున్నూ సిద్ధంగా ఉన్నారని రెరుగుదురుగాక!

—— "ఒక నవతి"

చందాదారులకు మనవి

చందాదారులు మా కార్యాలయమునకు జాబులు వ్రాయునపుడు, మనిఆర్డర్లు బంపునపుడు, తమ చందానెంబరు వ్రాయుటయందు తగుశ్రద్ధ గైకొనుటలేదు. చందా నెంబరు వ్రాయనిది వెంటనే జవాబీయుటకు వలనుపడదు. కాన చందాదారులెల్ల ముఖ్యముగ గమనింపకోరెదము.

మేనేజరు, గోలకొండపత్రిక

జాబులు

ఆంధ్రుల కాంధ్రభాషా పఠనమే ప్రథమధర్మము

హైద్రాబాదు సీతారాంబాగున కొన్నిసంవత్సరములక్రిందట "ఉభయవేదాన్తవర్ధనీ"యనుపేరట నొక సంస్కృతపాఠశాల ఆంధ్రులచేస్థాపింపబడి నేటివరకు నిరాటంకముగ నడుపబడుచున్న విషయము పాఠకులలో బహుజన మెరింగియేయుందురు. ప్రస్తుతముఆంధ్రులలో చాటుకొందరు మార్వాడీలుకూడ దీనికిపోషకులుగనున్నారు- అచట నుమారు రెండుసంవత్సరములనుండి హిందీభాషనయితము నేర్పబడుచున్నది విద్యార్థులందరాంధ్రులయినను అదియేమిపాపమోగాని ఆంధ్రభాషనామమునకైనను అచటప్రోత్సహింపబడుటలేదు. సంస్కృతవిజ్ఞానముకల్గి దేవనాగరలిపినేర్చుకొనిన విద్యార్థులకు ఉర్దూ నిర్బంధముగా తెలిసికొనవలసిన యగత్యముకల్గిన మన యీ నిజాంరాష్ట్రమున, సంస్కృతఉర్దూ సన్నిహితమై దేవనాగరములిపిగా గల హిందీభాషప్రత్యేకము సంస్కృతపాఠశాలలో నయితము నేర్పబడవలసిన యవసరములేదు- కేవలము సంస్కృతవిజ్ఞానముగల్గినంత మాత్రముననే పండితులగుదురను వెఱ్ఱిభ్రాంతిచదువరులు వీడవలయుననిమనవి. ఆంధ్రులై కేవలసంస్కృతపండితులగు కొందరకాంధ్రభాషయందాదరణములేకపోవుట విపరీతముగా నున్నది. తెనుగు సేతయగువను చరిత్రసంస్కృతమునకనువదింపబడిన విషయమువీరు స్మరణకుతెచ్చుకొందురుగాక. ౧౦-౧౦-౪౧ న జేదిన జరుపబడిన వార్షికోత్సవసందర్భమున నయితము, సభాసభ్యులలో బహుజనమాంధ్రులయినను ఉపన్యాసములన్నియు హిందీలోగావింపబడుట మరింతచోద్యముగనున్నది. మార్వాడీ పోషకులకు కోపముకల్గునేమోయని మాతృభాషయగు ఆంధ్రమునట్లు నిరాదరణచూపుట మాతృద్రోహ మనకు పరిణమానని పాఠశాల కార్యకర్తలు గమనించుదురుగాక ఈవిషయమును పాఠశాలయొక్క- ఆంధ్రపోషకులందరు గమనించి ఉచితచర్య గైకొనగలరని ఆశించుచున్నాను.

భండారు చంద్రమౌళీశ్వరరావు,
హైద్రాబాదు-దక్కన్,
౧౧-౧౦-౪౧

పర్లి బీదరు స్టేషనులలో నీటిసౌకర్యము

రేసుప్యాసాంజరువల్ల పర్లిబీదరులకు ప్రయాణము చేయువారును- రైల్వేవారి అనుగ్రహమువలన ప్రతిచోట ప్రయాణీకుల సౌకర్యములను గురించి హిందూ మహమ్మదీయ పాటలులను ఏర్పాటు చేసియున్నారు- కాని ౧ అక్టోబరునుండి పర్లి బీదరుస్టేషనులలో ఏ హిందువులైనను అక్కడివారి చేతినీళ్ళు త్రాగరు అటువంటివారికి సుస్తా యిచ్చినారు-

హిందువులకు ఈ కష్టము తొలగించగలరని ప్రార్థన-

ఇట్లు,
గురు భట్.

సెంట్రల్ బ్యాంక్ ఆఫ్ యిండియా లిమిటెడ్.

1948 సంవత్సరపు 3 o/o డిబెన్చు బాండ్లు కొనువారికై సెంట్రల్ బ్యాంకువారి ప్రత్యేకస్కీము.

(1) సెంట్రల్ బ్యాంకు ఆఫ్ ఇండియా లిమిటెడ్ వారు 1946 సంవత్సరపు 3o/o డిబెన్చు బాండ్లు ప్రకటింపబడినరేటుప్రకారము యిత్తురు.

(2) బాండ్లకొరకు దరఖాస్తుచేయువారు తాముబాండ్లుకోరిన మొత్తములో ప్రతిశత ౧౦ రు ముందుగా చెల్లింపవలయును. రు. 100 లకు అంతకుపైనగాని దరఖాస్తులు తీసికొనబడును.

(3) తరువాత బాండ్లమొత్తము యీక్రిందివిధముగా చెల్లింపవలయును. మొదటి మూడు నెలలవరకు ప్రతిశత ర గాని అంతకెక్కు-వగాని చెల్లింపవలయును, మిగతమొత్తము దరఖాస్తుచేసిన తేదినుండి రెండుసంవత్సరములలోగా కొన్న వారిసౌకర్యాను సారముచెల్లింపవలయును.

(4) బాండు విలువనుపూర్తిచేయుటకై చెల్లింపడిన కిస్తుమొత్తముపై బ్యాంకువారు నూటికి 2 1/2 వంతున వడ్డియిచ్చెదరు.

(5) పూర్తిమొత్తముచెల్లించిన తరువాత బాండ్లుయివ్వబడును.

(6) బాండుమొత్తముపూర్తిగా చెల్లించినతరువాత ప్రతిశత 2 1/2 వడ్డిఆగిపోయి, బాండు దియివ్వబడినతేనుండి సరియైనవడ్డి చెల్లింపబడును

(7) బాండుయొక్క- పూర్తిమొత్తమును చెల్లించకముందే అమ్మదలచినయెడల బ్యాంకువారు దానిని మార్కెటురేటుప్రకారము ఏమియుకమీషన్ లేకుండ కొనియిచ్చి దానిపైయింకా చెల్లించవలసినపైకమును పట్టుకొనిమిగత పైకమునిత్తురు.

హైదరాబాదు-దక్కన్ — మేనేజరు.
28—8—40 — కె. జె. వికాజీ

నవాబ్ సైపుల్ సర్ నవాబ్‌జంగుబహద్దరు శెట్టిపల్లి సంగారెడ్డిజాగీరు ప్రజల హీనస్థితి

మాజాగీరు నవాబుగారి తహసీలుదారుగారు మాతేవదుగారున్ను మాకుకష్టములు కలిగించు చున్నారు. మాప్రాంతము చుట్టుతాలూకాలోనెంద ను, ఎల్లారెడ్డి పట్టె గ్రామాదుల భూమిపన్ను లెట్లు న్నవోగాని మాజాగీరులో మాత్రం అధమపక్షము ౫౦-౬౦యా రెండుపంటల తరీపన్ను; ౧-౨-౧౫ వరకు ఒకపంటతరీపన్ను యేర్పాటుచేసినారు, మేము ఈరెండుమూడేండ్లనుండి మా జాగీరు నవాబుగారితో "మాభూమిపన్నుల భారమెక్కువ యున్నది ఆభారమునుండి మమ్ముతప్పింపు" మని మనవిచేయగా నవాబుగారు అధికదయవలన ఒకకన్నుతో చూచి ఒక చేతితో వ్రాసి కొంత తగ్గించి బరాయిండా అనిమాకుసమ్మతి పరిచిరి. ఇంతవరకు రెండుసంవత్సరములనుండి వారు ఆశీలియాకు వెళ్లితిరిగిరాలేదు ప్రభువెన్నడువచ్చునోఅని చూచిచూచి యున్నాము. ఇక మా బ్రతుకుదెరువు, హీనస్థితి ఎవరితో మనవి చేసుకొనవలెనో తెలియ రాకున్నది.

మనరాష్ట్రమునకు శ్రీ శ్రీ ఛత్తారీనవాబుగారు ప్రధానామాత్యులుగా వచ్చియున్నారని తెలిసి యీదిగువమొరలతో వారిసన్నిధిలో మొరపెట్టు కొనుచున్నాము.

౧. భూమిపన్నుల భారము- మితిమీరినపన్ను లను తీసివేసి ఖాల్సావలె సువ్యాయిచేయించి మాబ్రతుకు తెరువులకు జీవములను రక్షించవలెను

౨ మాపశువులకు ఖాల్సాలోవలె లేక యి చ్చిన మేతచాలకలదు. నవాబుగారి యిలాకాలో ౨౦౦౦ ఎకరముల కొండల గుంటలు బీడు,కోళ్ళు లు ప్రత్యేకించి మాపశువులు మేయుటకు చోటు లేకుండాచేసి, దౌర్జన్యముతో పశువులను బందె లలో వేయుచున్నారు. వంట కట్టెలకుగూడా పన్ను యేర్పాటుచేసి యిటువంటి పెన్నిదిరా చిక్కులపాలు చేయుచు కష్టపెట్టుచున్నారు.

౩. ప్రజలకు ప్రతిఆసామికి తగురీతిగా పట్టా భూములు యేర్పాటుఅయినవి- వాటిలో కొన్ని భూములను శివాయిజమాబందీ అనివేలంకావల యునని యిదివరలో వేలంచేయుటకు ఏర్పాటు చేసియున్నారు నేటివరకు ఒకయేడయినా పన్ను లు చెల్లించలేక పోయితిమా? ౨౦ సం॥ నుండి పట్టాలుకొనియుండల ఆసామిఖాతాకు ఏఆధారము తో అమలుచేసి యున్నారో గ్రహించుదురు గాక!

పెట్రోలు అంటుకొని పలువురు చచ్చుట

దేవరకొండ

౪ఆజారు౧౩౫౧నాడు ఉదయం(౫)గంటల వేళకు దేవరకొండలో మునుషయ్య ముస్తాజర్ గారు చాలావరకుపెట్రోలుతెచ్చి తనమేడలో ఉంచినట. నిప్పుకల్లపెట్రోలుకాలినది, వత్తాల నిండపెట్రోలుఉండెను. ఒకేపర్యాయము దబ్బా లుపగిలి క్రమేణ (౫౦-౬౦)మంది నిప్పుచల్లార్చ ప్రయత్నపడినందున వారికిగాయములయ్యెను-ఇం దులో చాలామందికి పెద్దగాయములుతగిలినవి-బ్ర తికేవీలు లేకుండా ఉన్నది. ఆస్పత్రిలో ఇదివరకు నల్గురుచనిపోయినారు. ఇంకా (౮-౧౦) మంది బ్రతికేవీలు లేదు. ఆ సమయములో దేవరకొండ అస్పత్రిలో మందులుబట్టలు లేకుండెను- అందువల్ల రైతులంతాగుమిగూడి యంౘకొండలరావు వకీల్ గారిని సంఘకార్యదర్శిపదవిస్థాపించిరి. వెంటనే చందాజమచేసిరి. నగరంనుంచి మందులుతెప్పించే ప్రయత్నంచేసిరి. ఇప్పుడు గాయపడినవారికి రైతు సంఘమునుంచి సహాయముజరుగుచున్నది. ఇట్టిసం ఘమునుంచి ఆరోగ్యశాఖాధికారిమరియు అవ్వ లుతాలూకుదారుగారు సివిల్‌సర్జన్ గారు జిల్లా పోలీసు పధానాధికారి మొహతెమీంకోత్వాలి గారలు సహాయపడగలందుకు శేరేమనివి చేసుకొ నైనది. అధికారులు యిట్టికార్యమునుగురించివిచా రించి యింతఘోరకార్యమునుగురించి తగుయత్న ముచేయగలరని నమ్మకపడుచున్నారము.

ఒక పట్టేదారుగాని యినాం పట్టేదారుగాని మరణించినచో సదరుపట్టాను వారసులుగా కుమా రుడుగాని భార్యగాని లేక తమ్ముడుగాని ఉండ గలరు- వారిపేరట విరాసతుకొరకు పటేలు పట్వారి చావురిపోర్టులో తహసీలుకు తెలియపర చుట. తహసీలుదారు ముఖ్యవారసును పిలిపిం చుట, వారిపేరట విరాసతుచేయించుట జరుగ గలదుగదా! పట్టేదారు నజరానాయిచ్చుకొన్న చో విరాసతుఅంగీకరింతురు. వారిసంసారంబీద స్థితిఅయినచో నజరానాకుభీతిచెంది దూరముతో లగుట ఉత్తమమని రిత్తచేతులతో వెళ్ళిపోవుచు న్నారు. ఇదియేమిన్యాయము?

[౪౩ మంది హిందూముసల్మాను రైతులసంత కములతో అంగుష్ఠపుగుర్తులతో యీవార్త పంప బడినది.]

మద్యపాన నిరోధక సంఘస్థాపన

(ఉ.వి.) కరీమాబాదు, ఆజారు

వరిలబాదు ౧౩౫౧ఫసలీ తారీఖున శ్రీ అఖిల భారత పద్మశాలీయుల శిరోమణియగు గుంటు వరసయ్య పంతులుగారి అధ్యక్షతక్రింద గిర్మాజి పేట లక్ష్మీపురములలో (అనగా నగరంలో-బజా రులలో) మద్యపాననిరోధక సంఘము స్థాపించి యున్నాము-దీనికిఅధ్యక్షుడు రామచంద్రంగం గారికొమారుడు మద్దినాగుపతులుగారు, కార్యదర్శి, శ్రీ కోదాటి హనుమంతరావుగారు

మెటుపల్లిజాగీరు దేశముఖుగారి అఖండ అన్నదానము.

(ఉ. వి.) మెటుపల్లిజాగీరు ౧౩-౧౦-౪౧ఫ

శ్రీమాన్ ఫరుకుమ్ముల్ గారి జాగీరు ము ఖ్యగ్రామము. ౫-౬వేలజనసంఖ్యగలది-ఈగ్రామ ములో దేశముఖుగారు కలరు, వారు చాల యోగ్యులు-దయాళువులు-(ప్రస్తుతకష్టపరిస్థితు లలో, పెట్టిదాకతమాన్పించి, బీదలకు తగుసహా యము చేయుచున్నారు. వీరంతట గ్రామస్థులను అతిమ ర్యాదగా ఈ దసరాపండుగకు దేశముఖుగారు ౫౦౦మంది హరిజనులకు అన్నదానముచేసిరి.

గోలకొండపత్రిక

వృషనామ సం॥ర కార్తీక శు॥ 3

గురువారము

లంచములు - ఆర్యసమాజము.

హైద్రాబాదునగరమునుండి మమ్లుకత్ అను ఉర్దూవారపత్రిక వెలువడుచున్నది. దానిఅజూర్ నాటి సంచికలో ప్రధానమంత్రి గారికి హైద్రాబాదు రాష్ట్రములోని కొన్ని ముఖ్యమగు లోపాలను తెలియజేయుచు ఒక సంపాదకీయ వ్యాసము వ్రాయబడియున్నది. మనరాష్ట్రములోని ముఖ్యలోపములలో లంచముల అతివ్యాప్తి ఒకటియని అందువ్రాసినారు. కచ్చేరీలలో లంచములు తీసుకొను ఆచారము చాలాఉడుకుగా ఉన్నదనియు భూమ్యాదాయశాఖలో యూరోపియన్ అధికారుల నియామకమైనను లంచాలు తీసుకొను వృత్తిలో ఏమిన్నీ వ్యక్తమగు తగ్గుదల కానరాలేదనియు వ్రాయుచు ప్రత్యేకముగా జిల్లాపోలీసు శాఖలోని లంచాలను గురించి ఇట్లువ్రాసినారు. "రాజకీయ దృక్పథముప్రకారము జిల్లాపోలీసుశాఖలో కొందరి అధికారుల లంచగొండి తనము అత్యంత నష్టకారియైన దుష్ఫలితముల నుత్పత్తి చేయుచున్నది." ఈ ఆరోపణమును స్థిరపరచుటకై పై పత్రికాసంపాదకులు రెండు నిదర్శనాలను ఉదాహరణ రూపముగా వెల్లడిచేసినారు. అవేవనగా

"ఒకగ్రామములో ఆర్యసమాజ కార్యకర్తలు అచ్చటి ధనికుల సహాయముచే ముసల్మానుల వాడపైబడిరి. పోలీసువారు వచ్చిరి. ఆర్యసామాజికులు ౧౦౦౦రూ పాయిల మూటను పోలీసు (అమీన్) సబ్ఇన్స్పెక్టరు కిచ్చిరి. తత్ఫలితముగా పోలీసువారు నిజ నిందితులను పట్టుకొనుటనువదలి ఏమెరుగని జీకగాండ్రను కొందరిని పట్టుకొని వారికి శిక్షయిప్పించిరి కాని ముసల్మానుల అయిదేండ్లక్రిందట కలిగిన యీభీకాహము నేటివరకును పట్టుకొని కచ్చుచుసేయున్నది. మరియు బుద్ధిమంతులైన హిందువు లదంతాచూచి పోలీసువారిపై అసహ్యముకలిగినవారైరి

ది మొదటికథ. ఇక రెండవ కథను ఆదేసంపాదకీయములోనే పై విషయమువెనువెంటనే యిట్లు వ్రాసియున్నారు.

౨. ఒకకాలాకాలో ఆర్యసమాజమువారొక పెద్దసభచేసిరి, చుట్టుపట్టుల గ్రామాలవారిని ఆహ్వానించిరి. పోలీసు అమీనులో ఒకసంధిచేసికొనిరి. అదేమన "మేము ౧౫౦౦ రూ॥ ఇత్తుము, మేము కాంగ్రెసు జండాను ఎగురవేయుదుము. నీవు ఏమిన్నీ దానిసంగతిపై అధికారులకు తెలుపగూడదు" అమీను కానుకనుస్వీకరించెను. ౧౫౦౦౦మందివరకు కూడిన ఆసభయందుట కాంగ్రెసు జండాను ఎగురవేసి యిట్లుపన్యసించిరి, "సోదరులారా! నిజాంరాజ్యము ముగిసిపోతున్నది. ఇంతలో హైద్రాబాదులో కాంగ్రెసు రాజ్యమురానున్నది రానున్న శుభవార్తను ఈ జెండా చెప్పుచున్నది. ఈ యుత్సవమును ఈపోలీసు అధికారియెదుటనే చెప్పుచున్నాము. కాదన నీకేమి సమ్మకమ్ముగా!" ఈ ౧౫౦౦౦ మంది తర్వాత ౧౫లక్షలమంది కీవార్తను తెలిపియుందురు. దీని వలన యెంతటి భయంకర రాజకీయ దుష్పరిణామము కలిగినదో చెప్పవలదికాదు."

ఇవి మమ్లుకత్ పత్రిక వారుచూపినిదర్శనములు. జిల్లాపోలీసుశాఖలోఅన్ని శాఖలకన్న ఎక్కువ లంచమున్నదని చూపుటకో యేమో వారు ప్రత్యేకముగా పరిశోధనచేసి రెండు గొప్పవిషయాలను బయటికి తేగలిగినారు. ఆరెండు విషయాలుకూడా ఆర్యసమాజము వారికి సంబంధించినవే. ఆర్యసమాజము పేరు చెప్పుటలో కొన్ని విశిష్టతలు కలవు. ఆర్యసమాజమంటే ఒక సైతాన్ సమాజం అనుభావన ఈరాష్ట్రములో కల్పింపబడినది. "మేము ఆర్యసమాజంవారము కాము" అనికొందరుహిందూప్రముఖులు ప్రత్యేకముగా చెప్పుకొనుటకలదు. "వీరు ఆర్యసమాజంవారు" అనిప్రత్యేకముగా ఆర్యసమాజంవారు కాని హిందువులను ఎత్తి చూపుటకూడా వినియున్నాము. ఏదైనా కలహంజరిగినలేక ఎవరినిగురించియైనా అధికారులభావాలలోభ్రమకలిగించదలచినచో ఆవిధముగా అందురనియు విన్నాము. పై ఉర్దూవారపత్రిక వారికిని ఈవిశాలమగు హైద్రాబాదు రాష్ట్రములో లంచాల చరిత్రలో రెండు ఘోర విషయాలు — ఆరెండును ఆర్యసమాజ సంబంధమైనవే- దొరకినవి. ఒకటిఐదేండ్లక్రిందట జరిగినది. ఇంకొకటి యెప్పుడు జరిగినదో సూచించలేదు.

ఈరెండు నేరాలును నిజముగా ఘోరమైనట్టివి. ఆర్యసమాజ కార్యకర్తలుకూడా ఇట్టివాటిని ఏమాత్రమున్నూ ఒప్పుకొనరని మేము అనుకొనుచున్నాము. ఆర్యసమాజంవారి దృష్టికి ఇంతవరకీవిషయము వచ్చియుండవలెను. వారు తమసమాజముయొక్క కీర్తిని కోరువారైతే వెంటనే యీనిందితుల చర్యలను గర్హించి ఖండించి స్పష్టమైన ప్రకటన చేయవలెను. మమ్లుకత్ పత్రికాధిపతులు ఈరెండు సంఘటనలు ఏయే స్థలాలలో జరిగెనో తెలుపలేదు. వారికి వ్రాసి ఆ స్థలాలపేరును ఇంకను ఇతరవివరాలను అన్నింటిని కనుగొని తాము ఆస్థలాలకు వెళ్లివిచారించి తమవారిదే యైన అత్యాచారమై యుండినచో జంకకుండా బయటపెట్టి వారికి తగిన శిక్షనకూడా ఇప్పించవలెను. ఏసమాజమైననునరే గుండాలకు హింసావాదులకు, అసత్యప్రచారకులకు, తావిచ్చునో ఆసంఘము నశించుటకు అర్హమైనది. కావున ఆర్యసమాజనేతలు వెంటనే యీ అపకీర్తినుండి తమ్ము రక్షించుకొనినిజముగా పై రెండు స్థలాలలో తమవారెవ్వరైనను తప్పుచేసినవారుండిన తాము మొదట బహిష్కరించి తర్వాత శాసనరీత్యా శిక్షయిప్పింతురుగాక. అటుగాక తమవారిపై కేవలము అపనింద మోపబడినచో అట్టిప్రచారముచేసిన పత్రికపై మానసష్టాది శాసన క్రియల నవలంబింతురుగాక.

మమ్లుకత్ పత్రిక వారివద్ద సమగ్రమైన అపరాధనిరూపణ ప్రమాణాలు లేనిది అంతధైర్యముగా వ్రాయజాలరు. అయిదేండ్లక్రిందటి సంగతి. ముసల్మానులనుకొట్టుట ఒక నేరము. ౧౦౦౦ రూ॥ లంచము తీసుకొనుట రెండవనేరము. నిజమైన నిందితుల విడచిపెట్టుట మూడవనేరము. "ఖండితముగా ఏమిన్నీ అపరాధముచేయని భగోడాలను అపరాధకులని" పట్టుకొనుట నాల్గవనేరము- అట్టి అమాయక నిరపరాధులపై తప్పుడుసాక్ష్యాలిప్పించుట అయిదవనేరము. ఎట్లో న్యాయస్థానం వారినినమ్మినట్లుచేసిఅమాయక నిరపరాధులకు శిక్ష యిప్పించుట ఆరవ నేరము. ఈ అయిదేండ్లనుండియు భయోత్పాతముచే గడగడవడకుచున్న ఆయూరి ముస్లిములభయమునూస్పకుండాయుండుట ఏడవనేరము. మొదటికథలో ఇన్ని నేరాలిమిడియున్నవి.

ఇక రెండవకథలోని విషయాలను చూతము. సభకు సెలవుతీసుకొన్నారో లేదో. ఆకాలములో గస్తీనిషాన్ ౫౩ అనురూపముతో వాఙ్నిరోధక శాసనముండెను. అమీనుకు ౧౫౦౦ రూపాయిల లంచమిచ్చుట మొదటితప్పు. కాంగ్రెసుజండా నెగురవేయుట రెండవ తప్పు. "నిజాంరాజ్యం అంతమొందుచున్నది"అని రాజద్రోహము క్రిందికివచ్చు ఉపన్యాసమిచ్చుటమూడవగొప్పనేరము. అమీను ఆయుపన్యాసాన్ని విని రాజద్రోహులను పట్టుకొనకుండా ఊరకుండుట నాల్గనేరము. అట్టి ఘోరరూపములనునాల్చిన యీరెండంశాలు ఆర్యసమాజము వారిచే జరిగినవని స్పష్టముగా చెప్పబడినందున కేవలము ఆర్యసమాజమువారే కాక ప్రభుత్వమువారు అందుముఖ్యముగా జిల్లాపోలీసుశాఖవారు తక్షణము విచారించి యదార్థమేమో రాష్ట్రివాసులందరికిని తెలియునటుల ప్రకటనచేయవలసియుండుట వారి ప్రప్రథమకర్తవ్యమైయుండును. ఈరెండు విషయాలలోను లంచాలిచ్చిన ఆర్యసమాజంవారును లంచాలుతీసుకొనిన పోలీసువారును ముఖ్యనిందితులగుదురు. కేవలం లంచమేకాక రాజద్రోహాపరాధములుకూడా జరిగినవి. కావున మమ్లుకతు వారిని విచారించి ఏస్థలములో నేరాలుజరిగెనో ఎవరెవరు నిందితులో వారిపేరులేమో ఈ వివరణమంతయు తెప్పించుకొని ప్రభుత్వమువారు కఠినచర్య నవలంబించి న్యాయమును ప్రసాదింతురుగాక.

మమ్లుకతుపత్రిక వారు కరోడిగిరి, ఆబ్కారీశాఖలలో లంచములు అపారముగానున్నవని వెల్లడించినారు. మమ్లుకతు వారికి తెలిసిన అంశాలు పైరెండు శాఖలకు తెలియకుండా ఉండవచ్చును. వారును పైపత్రిక వారికి వ్రాసియేమేమి ఆధారములు వారివద్దయున్నవో అవన్నియు తెప్పించుకొని విచారించి నిందితుల శిక్షించి తమవిచారణ ఫలితమును అందరికిని తెలియునట్లుగా ప్రకటింతురుగాక! భూమ్యాదాయ శాఖలో ఇంగ్లీషు అధికారులు ఉ డినప్పటికిన్నీ లంచాలబాధ తగ్గలేదను గొప్పబాధ్యతను ఇంగ్లీషుఅధికారులపై మమ్లుకతువారు మోపియున్నారు. కావున పైశాఖవారును తమ శాఖలోని లంచగొండితనాన్ని వీలైనంతవరకు పూర్తిగానిర్మూలించే ప్రయత్నముచేయుదురుగాక. మమ్లుకతు రు వ్రాసిన ఆరోపణలన్నియు నిజమైతే వారు రాష్ట్రానికి ఈసంపాదకీయమువల్ల అపారమైన సేవచేసినవారని అందరును వారిని ప్రశంసించవలసి యుండును.

పెండ్యాల వేంకట సుబ్రహ్మణ్యశాస్త్రి గారికిసన్మానము

(స్వ వి)

శ్రీ పెండ్యాల వేంకటసుబ్రహ్మణ్యశాస్త్రిగారు హైద్రాబాదునగరానికివచ్చిగండిసాలపాటుండిరి. శ్రీఆదిరాజు వీరభద్రరావు గారిఅతిథిగానుండిరి. శ్రీ కృ-దే-ఆం-భాషానిలయంలో వరుసగా మూడుఉపన్యాసాలిచ్చిరి- మూడింటికిశ్రోతలుచాలామందివచ్చి శ్రద్ధతోవినిరి- మూడవయుపన్యాసదినమునకే కొందరు వారికిజ్ఞానసన్మానం చేయుటకనితలూచినఅనుకొని అప్పుడేసభలో నేచట్టికెని ౧౦౦ రూ॥ వసూలుచేసిఅప్పుడే శాస్త్రిగారికి ఆమొత్తాన్ని సమర్పించి గౌరవించిరి శ్రీ ఆదిరాజు వీరభద్రరావుగారు శ్రీశాస్త్రిగారు వెళ్లు దినమున వారికి నూతనవస్త్రములనిచ్చి బహూకరించిరి శ్రీశాస్త్రిగారికి బిరుదు వేంకటశేషయ్యగారును ఇల్లెందుల సీతారామరావుగారును విందులుచేసిరి- శ్రీశాస్త్రిగారికి హైద్రాబాదు ఆంధ్రులు మంచిగౌరవమును సన్మానమునుచేసి సత్కరించిరి. వారియుపన్యాసములుచాలా పరిశోధన ప్రమాణయుక్తములై వినోదకరములై యుండుటచే చాలామందిముగ్ధులై అతిశ్రద్ధతోవినిరి. శ్రీ పెండ్యాల వేంకటసుబ్రహ్మణ్యశాస్త్రిగారు గొప్పపరిశోధకు నియు గొప్పవేదస్మృతి పురాణ పండితులనియు వారు సత్యమునుప్రకటించుటలో ఏమాత్రమున్నూ జంకరనియు శ్రోతలు బహువిధములవారిని మెచ్చుకొనిరి-

---

విషాదము

[ఓ.వి]

జోగిపేట, అజూరు ౧౩

పరోపకారపారీణుడగు శ్రీ బి-మాణిక్యప్రభు గారికొమరుడగురామన్న గారుఅశ్వయుజశు॥ ౯ మంగళవారంరాత్రి చిరంగకుడైరని తెలుపుటకు చింతిల్లుచు వారికుటుంబమునకుమాస్వానుభూతి తెలుపుచు శ్రీవారియాత్మకు శాంతికొరకై ఈశ్వరునిప్రార్థింపుచున్నాము.

కే. బి. శర్మగారిపై డి. పి. దేవిగారి దావా

(ఒకవిలేఖరి)

సికింద్రాబాదు, ౧౭-౧౦-౪౧.

సికింద్రాబాదు డిస్ట్రిక్టు మునసబ్ గారిపై శ్రీ డి.పి. దేవిగారు తెచ్చిన అభియోగమును గూర్చి ఆమెనువిచారించగా, దావా, భరణముకొరకుకాదనియు, డిస్ట్రిక్టుమునసబు రావుసాహెబు కే.బి. శర్మ గారివలన తనకుపుట్టిన పుత్రునిపోషణార్థమనియు తెల్పిరి. భరణముకొరకుదావాచేసినట్లు పత్రికలలోప్రకటించు డినవార్త సరికాదనిరి. దావా ఫలితము ముందు తెలుపబడు ను

యస్. యల్ శాస్త్రి.

పౌరాధికారాలు

దాసప్పగారియుపన్యాసము

మైసూరుకాంగ్రెసు నాయకులైనదాసప్పగారు హైద్రాబాదునకువచ్చియుండిరి- హైద్రాబాదులో పౌరులహక్కులనుగురించి ఇట్లొకరీతోముచ్చటించిరి-

"హైద్రాబాదులో అందరును ఐకమత్యముతోఉండవలెను- హైద్రాబాదులో వాక్స్వాతంత్ర్యము చాలా అవసరమున్నది- సంస్థానకాంగ్రెసుకు ఉత్పత్తికాకమునుపే ప్రభుత్వంవారుఅణచి మతవాదులకు సంస్థలకు అవకాశమిచ్చినారు- సభలకు సెలవులేనిది జరుపుఅవకాశములేకుండ చాలా కఠినమైనదిజ్ఞ రాజ్యాంగ సంస్కరణములు ప్రజాస్వాతంత్ర్యానికి విరుద్ధమైనవి- హైద్రాబాదు రాష్ట్రి చుట్టూవృద్ధిపొందిన బ్రిటిషుఇండియా రాష్ట్రి ఉండగా ఇదిప్రత్యేకంగా దాగమూసుకొనుటసరికాదు- ఇక్కడిపరిస్థితులు మేలైనవిగాఉండకలేనంతే బాధ్యతాప్రభుత్వమేర్పాటు చేయవలెను- ఇక్కడహిందూముస్లిం ఐకమత్యం కొందరగాకాగలదనిఅనుకొంచిరి"

పాటలంభాన హత్య

ఇతడు హైద్రాబాదు పురపాలక సంఘసభ్యుడు జాగీర్దారుకలీలు ఇతడుతనజాగీరగు గంగవరం ౨౦-౩౭దినాలక్రింద వెళ్లెను. రాత్రిగదిలోఉండగా ఎవ్వడో బయటినుండి తుపాకితో కాల్చెనట అతడు వెంటనే చచ్చెను

స్థానిక వార్తలు

మద్యని షేధస్థానము

హైద్రాబాదునగరములో మల్లేపల్లిలో నవాబుకమాల్ యార్జంగుగారు మద్యనిషేధానికిగాను కట్టించినభవనప్రారంభోత్సవము ౩ నవంబరునాడు వాలాషాన్ యువరాజుగారు కావింతురు.

ఖాదీప్రచారసంఘ మహాజనసభా సమావేశము

(౨౬-౧౦-౫౧ఫ) సాయంకాలము ౫ గం టలకు, సుల్తాన్ బజారులోని మార్వాడీ హిందీవిద్యాలయ ఆవరణయందు, ఖాదీప్రచారసంఘ మహాజనసభజరుగును కావున సభ్యులందరు సకాలమునవిచ్చేసి కార్యక్రమమునందు పాల్గొనప్రార్థితులని కార్యదర్శి తెలుపుచున్నాడు

ప్రధాన మంత్రిగారు

హైద్రాబాదు ప్రధానమంత్రిగారు సిమ్లాకు వెళ్లి యుద్ధసలహాసంఘములో పాల్గొనిరి తిరిగి ౧౯అక్టోబరునాడు హైద్రాబాదుకు విచ్చేసిరి. స్వాగతార్థమై సికింద్రాబాదుస్టేషనుకు చాలామంది గొప్పవారు వెళ్లిరి.

గ్రంథని షేధం

నిజాంరాష్ట్రములో ఈక్రింది గ్రంథాలు నిషేధింపబడినవి.

(౧) నిజాం హైద్రాబాదుసత్యాగ్రహఇతిహాసం.
(౨) మహారాణాప్రతాప్ దేశోద్ధారనాయక
(౩) ఛత్రపతిశివాజీ మరాటా
(౪) బందాబహాదుర్
(౫) సంగీతపృథ్వీరాజ్.

ఉద్యోగులు రాజకీయం

హైద్రాబాదురాష్ట్రి ప్రభుత్వోద్యోగులు రాజకీయసభలలో పాల్గొనరాదని ౧౩ బహమన్ ౧౩౪౪లోనే ఆజ్ఞ అయియుండెను. ఇప్పుడు దానిలో మరికొంత హెచ్చింపుఅయినది. అదేమనగా ప్రభుత్వోద్యోగులు ఏరాజకీయ సభలోను ఉండరాదు

రైల్వే పనివారు

హైద్రాబాదు ప్రధానమంత్రిగారు ౧౯అక్టోబరునాడు లాలాగూడా కర్మాగారములోని రైల్వేపనివారితో మాట్లాడిరి- వారు మూడుకోర్కెలుకోరిరి. (౧)జీతాలహెచ్చింపు (౨)తెలివిగలపనివారికిఎక్కువజీతం (౩)తమయూనియను రైల్వేవారు అంగీకరింపవలెను- వారికోరలను ప్రధానమంత్రిగారు చాలాఓపికతోవినియుండిరి. జీతాలహెచ్చింపు విషయంలో ప్రభుత్వంవారాలోచించుచున్నారు. అదియింతలోతాగలదని నమ్మవచ్చును. (యూనియన్)సంఘమును అంగీకరించు విషయములో సంఘమువారు ప్రభుత్వమువారు ఏర్పాటుచేసిన షరతులకు మొదలు ఒప్పుకోవలెననిరి-

---

హైదరాబాదు యుద్ధనిధి

హైదరాబాదుయుద్ధనిధికి పోయినసెప్టెంబరునెల ౩ వతేదీవరకు వాలీయా ౫౦౦౧౪౯౧-౫-౭లును, కల్దారు రూ ౨౭౪౩౫-౭-౭లును ఒక్కొకపారితోషకపడిసరాశలవల్ల చేరినవి సెలసెలకువచ్చుడి విరాళాలవల్ల ౭ వతేదీవరకు వాలీయా ౨౪౪౧౫-౩-౦లును, కల్దారురూ౧౩౦౯-౭-౦లును, చేరినవిట్లుమొత్తము సెప్టెంబరు ౯ వతేదివరకు వాలీయా ౫౨౩౦౦౭-౧౨-౫లును, కల్దారు రూ ౪౦౧౫౧-౧౩-౪లునుచేరినవి- ఇవి హైదరాబాదుదక్కన్ ఇంపీరియల్ బ్యాంకులో జమకట్టబడినవి.

సలీంఖాతూన్

హైదరాబాదునగరంలో హిమాయతునగరులోని మైమునీసుయొక్క శంకుస్థాపనోత్సవమును గౌ॥"య్యద్బుల్జీమ్ము" గారు ఆదివారమునాడుజరిపినారు-

విందు

సర్ అక్బర్ హైదరీగారు ౧౦ దినాలక్రిందట హైద్రాబాదునకు వచ్చియుండినప్పుడు గౌరవార్థం ప్రధానమంత్రిగారు విందుచేసిరి-

యుద్ధములోచేరుట

నవాబుకమాల్ యార్జంగు బహద్దరుగారికుమారుడు యుద్ధములోపాల్గొనుటకై సంసిద్ధతవబరచి తెలుపుతున్నారు-

కాశీనాథరావుగారి ఖండన

కాశీనాథరావువైద్యా, వినాయకరావు విద్యాలంకారు, గోపాలరావుఅడ్వకేటు, ముఖ్యగునా హైదరాబాదు రాజ్యాంగ సంస్కరణములను గురించి ఇటీవలపత్రికా ప్రకటనచేసి తమకు రాజ్యాంగ సంస్కరణముల విషయమై అంతేమిన్ని లోపించినందున తాం రసాటుకాని ఉత్సాహముకానిలేదని వ్రాసియుండినందున హిందూ మహామండలివారికి ఆగ్రహంకలిగింది, కేస్కారు గారు ప్రధానకార్యదర్శిగారు వారిని ఖండించుచు ఇట్లు వాసినారు.

"రాష్ట్రప్రభుత్వాన్ని ప్రజలను తప్పుదారిలో పెట్టకొనిపోవు వీరిప్రకటన ఖండింపదగినది— వైద్యాగారు తదనుయాయులు కొందరు తరచుగా ప్రకటనలుచేసే వృత్తి నవలంబించినారు. వైద్యాగారు తామేనాయకులలో ప్రధాననాయకులమని రూపించుకొనుటకై పెద్దయుండుట తమపేరును నాని ప్రకటనలుచేసి తమతమమిత్రులు హిందువుల ముఖ్యనాయకులమని ప్రభుత్వానికి తెలుపజూచుచున్నారు— ఇటీవలకావించిన ప్రకటనలో వినాయకరావుగారును గోపాలరావు గారును ఇష్టములేకుండానే పెంగమోటానికై సంతకముపెట్టినారని తెలుస్తున్నది.

(ఈప్రకటనపై వినాయకరావుగారు తాము ప్రత్యేకరమూ చదివిగ్రహించి సంతకము పెట్టినామని వ్రాయుచు కేస్కారుగారి వాదాన్ని ఖండించినారు)

కవిసమేళనము నిలయం ఎన్నికలు

హైదరాబాదు దక్కన్ నగరములో, సుల్తానుబజారునందు శ్రీకృష్ణదేవరాయాంధ్రభాషానిలయపక్షమున నవంబరు ౧౨౧౩ గల, బుధ—గురు—శుక్ర వారములలో, వార్షికోత్సవముజరుగును. ఆసందర్భముననే నిలయపుఎన్నికలు, కవిసమ్మేళనము, మొదలగుఎన్నికలుజరుగును.

ఈసంవత్సరపు వార్షికోత్సవము సమయమున నిదర్శపద్ధతులమీద "ఆంధ్రభోజనము" ఏర్పాటు చేయుటకు నిశ్చయింపబడినది. ఈవిందులో పాల్గొనుమహాశయులు, ఒక్కొక్కరు రు౧–౦–౦ మాత్రమే యీయవలసియుండును. ఆంధ్రులెల్లరను ఈవిలో పాల్గొని విందు జయప్రదముగా నెరవేరునట్లు తోడుపడగలరని ఆశించుచున్నాము.

రా. సత్యనారాయణ.
గౌ. కార్యదర్శి

స్వపరిపాలనకై బర్మాతొందర

లండన్ నుండి వెలుగడు "టైమ్సు" పత్రికలో ఒకవిలేఖరి ఇటీవలపంపినలేఖ ప్రముఖమైనది—దానికిబర్మాప్రధానమంత్రి యూసాగారు సమాధానమునుఆదేపత్రికలో ప్రకటింపజేసినారు—అందులో వారు బ్రిటిషు ప్రభుత్వమునుండి తమదేశముకొరకు స్వపరిపాలనను గురించి శ్రద్ధవహించెదమని మరికొన్ని గొప్ప వాగ్దానములను రాబట్టుకొనుటకు బర్మావారలు యుద్ధప్రయత్నాల సహాయానికై ఇచ్చుచున్న విరాళములు ఉపయోగించగలరని బర్మాలో జాతీయనాయకులనేకులు తలచుచున్నారనుమాట నిజముకాదని ఖండించినారు, "బర్మాలో కొంచెము పేరుగల రాజకీయనాయకుడెవడుగాని నేనెరిగియున్నంతవరకు అట్టిశైఖరి నవలంబించియుండలేదు బ్రిటిషు యుద్ధప్రయత్నాలకు బర్మావిరాళములు బర్మా మంత్రివర్గముచేగాని ఇతరరాజకీయనాయకులచేగాని ఎటువంటి షరతువిధించబడకయే ధర్మముగా ఇచ్చివేయబడినవి. ఈయుద్ధములో నాదేశము ప్రజాస్వామ్యములపక్షమున పోరాడవలెననియే బర్మాలో ప్రజాభిప్రాయము ఒక్కమాటపైనున్నది— కాని మాలోఆనేకులకు యుద్ధముముగిసినతర్వాత బ్రిటిషుసామ్రాజ్యములో బర్మాశక్తిసహోదానిచ్చెదరు అనేప్రశ్న ఆందోళనకలిగించుచున్నది. ఇది సహజమే. ప్రపంచ స్వాతంత్ర్యముకొరకై పోరాటము చేయుటవల్ల తన స్వాతంత్ర్యముకొరకైకూడ పోరాటముచేయుచున్నట్లేయగునా యని బర్మా తెలిసికొనగోరుచున్నది. ప్రజాస్వామికములు గెలిచినచో బర్మాకు సంపూర్ణ స్వపరిపాలన లభింపగలదా? సంపూర్ణస్వపరిపాలనము కావలెనను కోరిక బర్మాప్రజలందరిఏకగ్రీవమైనకోరికయై యున్నది" అని బర్మా ప్రధానిగారు తెలిపినారు

కావలెను

తెలుగు యింగ్లీషులందు బాగుగా కంపోజు చేయగల్గిన కంపోజిటరు కావలయును. అర్హతనుబట్టి వేతనము యివ్వబడును. వివరములకు స్వయముగావచ్చి యీక్రిందివారితోకలిసి మాట్లాడవచ్చును.

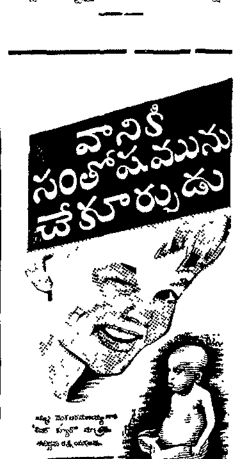
మేనేజరు
గోలకొండపత్రిక

కాళిదాసకృత గంగాష్టకము

కాళిదాస విరచితమని యున్న "ఒకగంగాష్టకము"ను స్తోత్రము బీహారు రాష్ట్రములోని శరణ్ జిల్లాలోని అవాన్పురగ్రామమందు పండితత్రిగుణానంద శుక్లఅను సంస్కృత పండితునియింట దొరికినది. కాని దానివిరచించినవారు సుప్రసిద్ధ కాళిదాసే అగునో కాదో అనునదిసంశయము.

అమెరికాలోని ఒక ఫ్యాక్టరీలో పెద్దమంట

అమెరికా సంయుక్తరాజ్యమునకు అవసరమైన విషవాయుకవచములను, రబ్బరు కార్ట్రిడ్జిబెల్టులను, ఇతరవస్తువులను తయారుచేసే ఒకయంత్రశాల మెసాచుసెట్సురాష్ట్రములోనున్నది. ఆ యంత్రశాల రాత్రింబవళ్లు పనిచేయుచుండినది. దానిలో అక్టోబరు ౧౨వ తేదీన పెద్దమంటలులేచి దానికితోడు రబ్బరుఅందులోపడి, ౫ పెద్దభవనాలు సర్వనాశనమైనవి. మూడుఇతరభవనాలు కొన్నిభాగములలో పాడైనవి. ౧ కోటిడెంబడిలక్షల డాలర్లనరకు నష్టమైయుండునని అంచనాకట్టిరి.

కడుపునందలి పరిశుభ్రతకు

ప్రాతఃకాలపు ప్రథమ ఉపక్రమము

కడుపునందు మాలిన్య మున్నచో తేలి ఆరోగ్యమార్గములెన్ని అవలంబించినను లాభములేదు. ప్రతిదినము ఈనోస్ నుసేవించిన కడుపును శుభ్రముగా నుంచును. మలబద్ధము కలుగదు.

ఈనోస్ సేవించి ఆరోగ్యమును పొందుడు.

ఈనోస్ "ఫ్రూట్ సాల్ట్"

ENO'S "FRUIT SALT"

పక్షులప్రేమ

ఊటిప్లులో సి: ఎల్ కారిగారు ఒకమహామ్మాడీయబుషి, పక్షులపై గొప్పప్రేమగలవారి మరణానంతరము వారిపనూర్ధనగుకు ఊటిప్లులో జెబెల్ ఎల్ తారలో ఏర్పాటు చేయబడినది. ఇక్కడికి ప్రతిపంక్షిరీ ప్రారంభమునను ఊటిప్లు నాలుగు మూలలనుండి పక్షులుచేరి, చేయవలసినకర్మలనన్ని టినిచేసి, గానములుజేసి ఒక్క పక్షినిమాత్రము కాపలాకై వదలిపోవుచుండును. ఈకాపలాపక్షి నిరంతరము ఆసమాధిచుట్టు ప్రదక్షిణముగా ఎగురుచుండును. క్రొత్త సంవత్సరము వచ్చినతర్వాత మరొకక్రొత్తపక్షి కాపలాకై నియోగించబడుచుండును

సిదిఎల్ కారిగారు ౭౦ఏండ్లు పర్వతప్రాంతములో ఏకాకిగానుండి ఒకపక్షితీర్థమును ఏర్పాటు చేసిరి—వారిమరణానంతరము అది గౌరవించబడుచున్నది.

హైదరాబాదు సంస్థానపు ఉద్యోగ విషయములు

మరట్వాడాప్రాంతమునకు యంత్రశాలల ఇన్స్పెక్టరుగానున్న మీర్జా గారు ఇపుడు వాణిజ్యపరిశ్రమలశాఖలో లేబర్ ఆఫీసరు (కార్మికాధికారి)గా నియుక్తులైనారు—

మెదక్ సెషన్ న్యాయాధికారిగా ఉంటున్న మహమ్మద్ అహమ్మదుల్లా గారు మ—మ—స—నిజాం ప్రభువుగారి పేషీయుజారుకు ఉపకార్యదర్శిగా నియుక్తులైనారు—మెదకుసెషన్ న్యాయాధికారిగా ఇపుడు ప్రధానగర మేజిస్ట్రేటుగానున్న సయ్యద్ గులాంపంజతన్ గారు నియుక్తులైనారు—ప్రధానగర మేజిస్ట్రేటుగా హాంకాఖలో ఉండే సియాదత్ అలీఖాన్ గారు నియుక్తులైనారు—రెండవనగర మేజిస్ట్రేటుగానున్న ఖాజీయుద్దీన్ అహమ్మద్ గారు హోంశాఖలో సహాయకార్యదర్శిగా నియుక్తులైనారు—

ఇదివరలో ౧౩౪౯ ఫ—లో ఖైరతాబాదు అసిస్టెంట్ సర్జన్ అగు డాక్టర్ భీమసింగుగారిని గురించి కొన్ని ఆక్షేపణలు చేయబడియుండగా వారిని గేడుతగ్గించబడియుండెను—విచారణచేయగా ఆయాక్షేపణలు నిరాధారములని తేలినందువల్ల ఇపుడు తిరిగి వారిగేడు వారికొసగబడినది—

నారాయణగూడా స్మశానం

నారాయణగూడాలో యిదివరలో ఉండిన స్మశానంచుట్టుమ్మా ఇండ్లుకట్టుకొని జనులునిండిపోయినందున అచ్చటశవాలపూడ్చుట కూడదని పురపాలకసంఘము నిర్ణయించి ఇంకొకస్థలాన్ని యేర్పాటుచేసినారు.

బీదలకన్నదానం

హైదరాబాదు ఉస్మాన్ గంజిసాహుకారులు ఉస్మాన్ గంజి ధర్మశాలలో ౨౫ మహానుండి బీదలకన్నదానం చేయుచున్నారు—ఇంకకొంతకాలమిట్లే చేయుచున్నారు.

యునానీ వైద్యాలయం స్త్రీచికిత్స

హైదరాబాదు సర్కారుయునానీవైద్యాలయంలో స్త్రీలచికిత్సకై [illegible] ఫర్మానిచ్చినారు— [illegible] ఇక్కడ [illegible] స్త్రీలు [illegible] తమ స్వహస్తాలతో వార్డు ప్రారంభోత్సవం జరుపనున్నారు—

హైదరాబాదు ధరలు

తేది ౧౭—౧—౫౧ ఫ.

పల్లా ౧కి ౧౨౭ సేర్లతూకముధరలన్నీ హాలీశే.

దినుసులు	పల్లా ౧కి ధర
	రూ. అ. పై.
తెల్లజొన్నలు	౨౩ నుండి ౨౮౪
కంబళ్లు	౨౩ ౦ ౦
పిల్లిపెసలు	౨౨ ౬ ౦
రాంసాగర్లు	౨౦ ౬ ౦
సావర్కాం	౨౦ ౪ ౦ కొత్తవి
,,	౨౨ ౦ ౦ పాతవి
ఆర్కాటి	౨౧ ౬ ౦ ౨౧౪ కొత్తవి
,,	౨౨ ౬ ౦ పాతవి
గోధుమలు	౨౦ నుండి ౧౯౪వరకు
అలసందలు	౧౮ ౦ ౦
తోవరి	౨౦ ౦ ౦ ౧౭వరకు
గోధుమలు	
అర్వతి	౨౧ ౨౦౪
బన్సీ	౨౦ ౦ ౦ ౧౯౪ వరకు
అస్మాకి	౧౯ ౮ ౦
పోటియా	౧౭ ౬ ౦
ఎర్రగోధుమలు	౧౬ ౬ ౦,౧౮
జొన్నలు	
తెల్లజొన్నలు	౧౦౪ నుండి ౯౪
పచ్చజొన్నలు	౬ ౬ ౦
శనగలు	౧౬౪ వరకే ౧౬౪కే
కందులు మొత్తవి	౯ ౦ ౦
మినుములు	౧౨ ౦ ౦
అంకెలు	౧౮ ౮ ౦
సజ్జలు	౯ ౦ ౦
పప్పులు	
పె. పప్పు	౨౩ ౦ ౦
కంది ,,	౧౬ ౬ ౦
పిసిపెసర,,	౨౧ ౨౨ ౬ ౦
లంక ,,	౧౭ ౧ ౦
మినుప ,,	౧౭ ౦ ౦ ౧౭౪
పెసర ,,	౧౯ ౦ ౦
బెల్లము	౧౫ నుండి ౧౬ వరకు
ఉప్పు	౧౨, ౧౧ ౬ ౦
వుల్లిగడ్డ	౧౨నుండి౧౧నుండి౧౦
వరుకు మంచిది ౨, రూ.౧౨వరకు. ౩౫౨౬	
చక్కెర మణుగు [౪౦ సేర్లు]	
జావా ,, ,,	౧౮ ౦ ౦
బొంబాయి ,,	౧౩ ౧౮ ౦
మద్రాసు ,, ,,	౧౩ ౧౫ ౦
నిజామాబాదు ,, ,,	౧౩ ౧౨ ౦
ఎర్రచక్కెర , పల్లా	౧౩, నుండి ౧౫ వరకు
దర్గచక్కెర ,, ౪౦ సే	౧౬ ౧౨ ౦
ఎల్లిగడ్డ మణుగు ౧౨ సే.	౫ ౬ ౦
అల్లం ,, ,,	౬—౬—౦, ౫—౬—౦
మణుగు ౧౨ సే.	
కొబ్బెరనూనె ,,	౫ ౧ ౦
కుసుమనూనె ,,	౫ ౦ ౦
నువ్వులనూనె ,,	౪ ౦ ౦
వేరుసెనగనూనె ,,	౩ ౪ ౦ ౩ ౬ ౦
కిరోసిన్ (గ్యాస్, ,,డబ్బా	౧౮ ౪—౧౨—౦
నెయ్యి మణుగు ౪౦ సేర్లు	
పిదరు నెయ్యి ,,	౬౫ ౦ ౦
తెలంగానా ,,	౫౫ ౦ ౦ ౫౦
వనస్పతి డబ్బా ౧కి	౧౧ ౬ ౦
ఆముదాలు బస్తా ౯,	౯ ౬ ౦
వేరుసెనగ ,,	౭ ౪ ౦
పప్పు ,,	౧౨ ౦ ౦
బంగారు తు॥ ౧	౫౦ ౮ ౦
వెండి ౧౦౦ తు	౭౨ ౬ ౦
,, తు ౧కి	౦ ౧౧ ౬
సవరిన్ ౧కి హాలీ రూ—	౩౩ ౬ ౦
మారకం	
హాలీకి కల్దార్లు	౧౫ ౧౩ ౬
కల్దారుకు హాలీలు	౧౫ ౧౧ ౬

బొంబాయి ధరలు

(అక్టోబరు ౨౦ వ తేదీన)

	రూ. అ. పై
బ్రోచిపత్తి (ఏప్రిల్—మేవాయిదా	౨౨౨—౪—౦
కంట్రాక్టు)	
ఉమ్రాపత్తి (డిసెంబరు—జనవరి వాయిదా)	౧౪౯—౭—౦
,, ,, (మార్చివాయిదా)	౧౪౩—౬—౦
(అక్టోబరు ౧౮ తేదీన)	
వెండి (తయారు) తులాలు ౧౦౦కి	౬౩—౦—౦
,, (నవంబరువాయిదా) తు.౧౦౦కి	౬౨—౧౦—౬
,, (డిసెంబరు ,,) ,, ,,	౬౨— ౦—౬
బంగారు (తయారు) ,, ,,	౪౨— ౧— ౦
,, (నవంబరు వా॥) ,, ,,	౪౨— ౧— ౦
,, (డిసెంబరు) ,, ,,	౪౨— ౧— ౯

గమనిక:—

ధరలు వీలైనంతవరకు సరియైనవిగా తెలుపుచుందుము. అయినను ఏమైన పొరపాట్లుండిన దానికి పత్రికవారు బాధ్యులుకాజాలరు,

పంచోలి ఆర్టుపిక్చర్సు

ఖజాన్చి

రమోలా, ఇస్మాయిల్. మనోరమ, మరియు జానకీదాసులు నటించిన చిత్రం మీరు ఎన్నాళ్లుచూచినను తనివితీరదు!!

నిషాత్ సినిమా

(పూర్వపు పెంటలు)

ఇబ్బుగూడెం గ్రామరైతుల దుస్థితులు

(ఓ. వి.)

ఈగ్రామము వరంగల్లుజిల్లాలో ఖమ్మంమెట్టు అశ్వారావుపేటపోవు రోడ్డులోకి ౬మైలునుంచి ఉత్తరమున ౧౬మైళ్ళదూరమున అరణ్యమధ్యమున గలచిన్నపల్లె. ఇచ్చట జలాధారములలో ముఖ్యమైనది. దొమ్మెరసానమ్మ చెరువుఅనునదిఒకటి. ఈ చెరువునుదాదాపు పదిసంవత్సరముల క్రితం ప్రభుత్వమువారు కొంత పెద్దమొత్తమును ఖర్చుచేసి మరమ్మతుచేయించినారు. కాని చెరువునీరువచ్చే వరదకాలవను త్రవ్వించి మరమ్మతుచేయించనందున యీచెరువుకు యే సంవత్సరముకూడ నీరురాక చెరువుక్రిందవుండు పల్లప్రభూములు ప్రతిసంవత్సరముబీడుగావుంటూ జమాలందిపనుయమున రకాలుమాఫీనిగురించి పట్టేదార్లుఅనుభవించు కష్టనష్టములువర్ణనాతీతములు. ఏదేని ఒకసంవత్సరము వర్షాధారమున అలినేన్యముచేసినతరువాత అంత్యముకు వర్షములులేక చెరువుకు వరదరానికారణమునంది నీరు రాకపోయి, చేసినఅలి- రెండింతనష్టముఅయ్యేవరకు పంటకు నష్టమువిజ్ఞప్తులు పంపుకొనవలెను ప్రారంభమై కష్టనష్టములనుపడించి రైతును పీల్చిపిప్పిచేసేపరిస్థితి సంభవించుచుంది- ఈచెరువుకు వరదకాలవకొరకు అప్పుడే మాలు అధికార్లసముఖములో రెండో పర్యాయములు రైతులు విజ్ఞాపనపత్రములు పంపుకొనిరి. తుదకు రైతులు స్వంతముగా కాలువ త్రవ్వకొనుటకు సెలవుయివ్వగ అందులకు కోరికొని యుండేదియు కార్యకారికాక నిష్ప్రయోజనములయ్యెను,

ఇచ్చటిభూములు వట్టియిసుకపర్రలు, జలాధారములున్నచో అలివంట రెండుకరములక్కంటి కి గ రెండలుఒకటిన్నరవుట్టికరకు ఫలించును- మెట్టపైర్లు రయ్యేతరవేసినను సావువంతు పంటకూడ రాదుట దుస్తరము.

చెరువుక్రిందుక్క- వరదకాలవ కొరకు దాదాపు మూడువేల్ల వేలరూప్యములుఖర్చుచేసి మరమ్మతుచేయించినతరువు ప్రతిసం॥దాదాపు ఒకవెయ్యి రూపాయిలు ప్రభుత్వమునకు నిస్తులమూలము నారాగలవు. రైతు జీవితమును సుఖముగా గడుపుకొనును.

మంచినీటి వసతులు

ఈగ్రామములో మంచినీటివసతులు బొత్తిగ లేవు. ఈగ్రామమునొక్క- ఆవాళ దాదాపు ౫౦౦గలదు. గ్రామములో నీటివసతికి నీరువచ్చే చెరువాలేదు-ఇక బావులపరిస్థితి విపరీతమైనలోతు ననీళ్ళుపడును-అనగా దాదాపు౫౦-౬౦అడుగుల లోతుతవ్వవలెను. ఈమొత్తములోతును వెంటనే రాయికాని యిటుకగానున్నంకాని కట్టి నాల్గువైపులఅడుగునుంచి పైవరకుగోడకట్టవలెను. లేనిచో తుకు బావిమాలుట ప్రారంభించి త్వరలోనే గుద్దిరోజులలోనే పడిపోవును- యీమొత్తమునకుగాను దాదాపు ౨౦౦౦రూపాయలకుతక్కువకావు. ఇంతటిపెద్ద మొత్తమును వెచ్చింపగల రైతురాయే ఒకరిద్దరికో కాని జనసామాన్యమింతటి పెద్ద మొత్తమును భరించగలదా!

లోకలుఫండునుంచి ఒకబావికొరకు రైతులు దరులు ఆనేకవిజ్ఞాపనములుపంపుకొనిరి-కాని ప్రభుతరేణ్ణుల గద్దలచెక్కు-చున్నవో లేక మధ్యనే హరింపబడుచున్నవో అగోచరము,

దారులు

ఇటు ప్రాంతములకు ప్రభుత్వాధికారులు రారావలయునన్న భూమశకటముల సౌకర్యమా అసలేలేదు- మోటారుబండ్లుపరుగెత్తుటకు రోడ్డులేదు, సంకలో దాదాపు ౮-౨మాసములు దారి బురదచేతనున్న బురుగులచేతనున్న ఆవరింపబడుయుండును- ఇక వేసవికాలమన్ననో త్రాగుటడి నీరులేక కోసుల దూరమునుంచి త్రాగునీరు మోయు జనసామాన్యమురొక్క- హాహాకారములతో అరణ్యము ప్రతిధ్వనించుచుండును.

కాలపరిస్థితి

యీసంవత్సరము మృగశిర కార్తె ప్రారంభములలో స్వల్పవర్షములుపడినందున పునాసపెంక్క- సువ్వపైర్లువేయుబడినవి-ఆరుద్రలో స్వల్పజల్లులుపడి నేవ్యానుకూలముగనుండెను-పునర్వసు కార్తెనుంచి యిప్పటివరకు దాదాపు౨నెలల ౧౫ రోజులనుంచి వర్షములులేక వేయబడిన పునాసర్లురెండి భూమట్టమైనవి- అలిపంట అసలుకే ధూర్తానుసారము.

ప్రభుత్వాధికారులు ఈక్రింది యేర్పాటులు చేయసూచించుచున్నాము.

౧ దొమ్మెరసానమ్మ చెరువు వరదకాలవను వెంటనే మరమ్మతు ప్రారంభించుట.

౨ ఖమ్మం అశ్వారావుపేట36మైలు నుంచికొత్తగూడెం రైలుస్టేషనుకురోడ్డు వేయించుట.

త్రాగు నీటికై యీగ్రామములో, ఒకమంచినీటి బావిని త్రవ్వించుట.

ఆర్యజండా ఉత్సవము ఆగిపోవుట

జోగిపేట అజారు ౯

ఇక్కడ ఆర్యసమాజమువారు దసరాజండా ఉత్సవముజరుపుకొనుటకై దసరా రోజాకంటె ౧౫రోజులముందుగా తహసీల్దారుగారికి విజ్ఞాపనపత్రముపంపుకొనిరి. ౩౧రోజాతుసమాజమంత్రిగారిని పోలీసుఅమీనుగారుపిలిపించి, యీఉత్సవమెట్లుజరుగుననివిచారించిరి. అంతయువిశదముగా తెలుపబడినది మరి ౩రోజులతర్వాత తహసీల్దారుగారు సమాజమంత్రిగారినిపిలిపించి యిక్కడఅనుమతిదొరకదు జిల్లాకుపంపుతున్నాము, అక్కడినుండి యుత్తరువువచ్చేపర్యంతము జండా ఊరేగింపు తీయకూడదుఅనిరి. మరి ౬రోజులతర్వాత మరలపిలిపించి జిల్లానుండికూడదొరకలేదు జెండాతీయకూడదుఅనిరి.అశ్వయుజశు॥౧౦రోజున రాత్రి౯గంటలకుతమ్మలివానిచేపోలీసుపటేలుగారు వెంబడియుండి ఆర్యసమాజముజండా తీయుటకు యెవరికియిష్టమున్నదో వారలుఆఉత్సవముజరుపక ౯ గంటలకు చావడివద్ద తహసీల్దారు అమీనుగార్లవద్దకురావలసినదిఅనివాల్గువీధులలో చాటింపించిరి.అశ్వయుజశు॥౧౧రోజునఅధికారులు చావడివద్దకువచ్చి సమాజమంత్రిగారిని పిలిపించి యీఉత్సవము ఎట్లుజరుగుతుందిఅని విచారించిరి. మంత్రిగారు "యిదివరకు అమీనుగారికి తెలిపియుంటిని ఆ దేరీతిగాజరుగుతుంది" అనినుడివిరి.

ఆంతవారు ఊరిసాహుకార్లనుపిలిచి, "వీరికి అనుమతియివ్వవలయునా లేదా మీకేమైన హానిఉన్నదా" అనివిచారించిరి మీ యిష్టమువుంచేయివ్వండి లేనిచో అపివేయండి" అనియనిరి,

ఆర్యసమాజభవనములో ప్రధానిగారు విజయదశమిరోజునధ్వజారోహణచేసిరి.ఆర్యయువకులందరు అయుధములనుధరించి శమీపూజనుజరిపిరి. అక్కడనే వైదికధర్మచందా ౧౩౪ రూపాయిలు జమఅయ్యెను-

దసరాజంతుబలి

(ఓ-వి)

నారాయణపురం సంస్థానం, అజారు ౯

ఈగ్రామం నల్లగొండజిల్లాలోచేరినది. ఇక్కడిజనసంఖ్య దాదాపు ౫౦౦౦లకుమించినది-కేవలముహిందువులు ౪౫౦౦కలరు- ఇక్కడదసిజయదశమి నాడు ప్రతిసంవత్సరము ఒకసారిఅందరుకలిసి జమ్మికివెళ్ళుటవాడుక, యీసంవత్సరము రెండుపార్టీలుగమారి మకాతసులు సంస్కర్తలు వేరుచేసుక వెళ్ళిరి కారణమేమనగా యిక్కడిసంస్కర్తలకు సాత్వికపూజ జరుపవలెనని కుతూహలమేర్పడెను. అదేమాదిరిగ జరుపగలమని పటేల్దారులు మొదలుఒప్పుకొనిరి-కాని సరిగాసమయమునకు జంతుబలిప్రారంభించిరి- పటేల్దార్లగుమాస్తాలు తమకువచ్చేమామూలు మాంసముకొరకులశపడి అట్లుచేయించిరి- ఇదియువకులకుగిట్టక చేయునదియేమియులేక పూజజరుగకముందేజమ్మికివెళ్ళిరి- తర్వాతజంతుబలిపూజతోపహా సనాతనులుజమ్మికివెళ్ళిరి-

దేశోద్ధారకులగు నాయకులు యేమైనపట్నాలలోనే పర్యటనసల పుదురుకాబోలు- మాపల్లెలసంగతియెవ్వరికిని పట్టనట్లున్నది-

శ్రీపద్మశాలి యువజనసంఘ ప్రథమ వార్షికోత్సవము

(ఓ-వి)

సదాశివపేట, అజారు ౧

మెదక్ జిల్లాలోనిఈగ్రామమునగల శ్రీపద్మశాలి యువజనసంఘ ప్రథమ వార్షికోత్సవము తా॥ ౬, ౭, అక్టోబర్ ౧౯౪౧గలలో శ్రీయుత లక్ష్మణరావుకొండె వకీలు గారి అధ్యక్షతనవిజయప్రదముగ జరుపబడినది. సభాభవనమంతయుఓంకారనాదములతో ప్రతిధ్వనించెను. నిజాంరాష్ట్రపద్మశాలి యువజనసంఘాధ్యక్షులగు శ్రీయుత నక్క- వెంకటస్వామిగారు, కార్యదర్శి యెల్దిండిఅనంతయ్యగారు (హైద్రాబాదు), పండిత్ యెక్కాల్ దేవరాజరాంగారు(మల్కాబాదు), బొల్లలక్ష్మయ్యగారు(సికింద్రాబాదు) మొదలగుప్రముఖులుదయచేసియుండిరి. వచ్చినవారలయూరేగింపు అతివైభవముతోగావింపబడెను. ధ్వజారోహణోత్సవముతో కార్యక్రమము ప్రారంభింపబడెను

అహ్వాన సంఘాధ్యక్షులగు పాపక్ విశ్వనాథంగారు స్వాగతోపన్యాసము ప్రారంభించిసంఘపరిస్థితులన్నియు ప్రేక్షకులకు విశదపరిచినపిదప శ్రీయుతలక్ష్మణరావుకొండే వకీలుగారిగుణగణముల నగ్గడించుచు వారిని అధ్యక్షపీఠమలంకరించకోరిరి.

కార్యదర్శిగారు నివేదికచదివిరి. అధ్యక్షులవారి ఉపన్యాసముజరుగ శాంతిపాఠముతో సభముగింపబడెను,

అభిలాషులకు ఉచితం

శ్రీమాన్ దాశరథి వేంకటాచార్యులవారి ఔదార్యము

శ్రీమాన్ దాశరథి వేంకటాచార్యులుగారు శ్రీవైష్ణవ మతబోధక గ్రంథములను చాలాముద్రించినారు, టపాఖర్చులు ప్రతిగ్రంథానికీ అర్ధణా చొప్పున పంపువారికి తాముచరించిన ఈక్రింది గ్రంథాలు ఉచితముగా పంపుచున్నారు.

౧. రామానుజ రహస్యత్రయం
౨ దినచర్య
౩ తత్త్వత్రయ సంగ్రహము
౪. శ్రీవచన భూషణసారము
౫. తెలుగు రహస్యత్రయము
౬. ముప్పత్తాఱాయిరం-[భగవద్విషయము]
౭. ప్రమేయశేఖరం
౮. అర్థపంచకం.

ఇవి దొరకుస్థలం-
శ్రీమాన్ దాశరథి వేంకటాచార్యులుగారు
సీతారాంబాగ్, దత్తాత్రేయపహాడ్
హైద్రాబాదు దక్కన్.

ప్రకటన

యిందుమూలముగా తెలియజేయునది యేమనగా మహబూబునగరము జిల్లాలోని మహబూబునగరం, మఖ్తల్, పదమరాబాదు, వనపర్తి, కల్వకుర్తి, మరియు నాగరకర్నూలు, వగైరా తాలూకాలలో కలరా, ప్లేగు, మరియు స్ఫోటకవ్యాధులు ప్రబలియుండుటచే ఆరోగ్యశాఖవారి సలహానునరించి శ్రీకురుమూర్తి స్వామివారిజాతర స్థానికముగానే యుబడును. గనుక పరస్థానికు లెవరు పాల్గొనుశ్రమ తీసుకొనవద్దు.

మాణిక్యప్రసాద్
తాలుకాదారు లోకల్ఫండుశాఖాధ్యక్షుడు
అమరచింత సంస్థానము

గద్వాలవార్తలు

౧౫౦౦౦ రూపాయీల

విరాళము

[స్వ. వి.]

ఇప్పటికి ౫ సంవత్సరములనుండి గద్వాలలో నొక హైస్కూలు స్థాపింపబడియున్నది— కాని ఈసంస్థకు సొంతభవనము లేదు— ఈకొరతను విఖ్యాతమహాపురుషులైన శ్రీయుత అవిజపుల్లయ్యగారు తీర్చివేసినారు— శ్రీయుత అవిజపుల్లయ్యగారు పోయినసంవత్సరము ప్రసవాలయానికి ౧౦౦౦౦ రూపాయీలు విరాళమొసంగిరి. ఆ దేవమహాపురుషుడు యీసంవత్సరము అశ్వీజశుద్ధ పాడ్యమినాడు హైస్కూలుభవనము కట్టుటకుగాను ౧౫౦౦౦ రూపాయీలు విరాళమొసంగిరి— ఆదినము వీరిగౌరవార్థమైస్కూలుమూయబడెను— స్కూల్ ఉపాధ్యాయులు, పిల్లలు, అందరు వీరియింటికి పెద్దయుత్సవముతో వెళ్ళిరి— తర్వాత శ్రీయుత అవిజపుల్లయ్యగారిని వారి ౧౫౦౦౦ రూపాయీలను ఊరేగింపుతో సహా మహారాణీగారికోటకు తీసికొనిపోయిరి— అక్కడ శ్రీమహారాణీగారి చేతికి ౧౫౦౦౦ రూపాయీలందించియిచ్చిరి— శ్రీమహారాణీగారు అవిజపుల్లయ్యగారి పేరు చిరస్థాయిగనుండునట్లుగ సదరుహైస్కూలును వారిపేరుతో పెట్టుటకు వాగ్దత్తము చేసిరి. ఆనగాభవనము సిద్ధమైనతరువాత స్టేటుహైస్కూలు, శ్రీయుత అవిజపుల్లయ్య హైస్కూలుగామారిపోవును— పైగా యీభవనము కట్టుటకు యోగ్యమైనస్థలమును తక్కువవచ్చిన ఆస్తిని శ్రీమహారాణీగారేయిచ్చుటకు ఒప్పుకొనిరి— ఆదినము శ్రీమహారాణీగారు అవిజపుల్లయ్యగారికి, వారిభార్యకు పట్టువస్త్రాలు, అత్తరు, తాంబూలములనిచ్చి గౌరవించిరి— పైగావారిని తనసొంతమోటారులో తీసికొనిపోయి యింటిలోవిడిచిరమ్మనిరి— త్వరలో నీభవననిర్మాణకార్యము మొదలుకాగలదు—

దసరాఉత్సవములు

ఈసంవత్సరము దసరాయుత్సవములు చాలా జయప్రదముగాజరిగినవి. శ్రీరాజాగారు 3 దినములుదర్బారుచేసిరి— దర్బారులో టి-వి-ఆచారిగారు భరతనాట్యమునుచేసి సభ్యుల నానందింపజేసిరి—దశమిరోజున శ్రీరాజాగారు శమీపూజచేయుటకై గుంటికేశ్వరస్వామిగుడివద్దకుపోయిపూర్వాచారపద్ధతిప్రకారము పూజనుసలిపిరి—

౪ సంవత్సరములనుండి యిక్కడదసరాసందర్భమున చిన్నపిల్లలలో కాలిచెండుపందెములు జరుగుచున్నవి— యీసంవత్సరముకూడ యీఆటలు యిక్కడబహుజయప్రదము గాజరిగినవి— అన్నికలసి ఆరుజట్లులు ఆటలలోపాల్గొన్నవి—అందులో శ్రీరాజాగారిజట్టు, స్టేటుహైస్కూలుజట్టు తుదిపోటీకివచ్చినవి— కడపట హైస్కూలుజట్టు 3 గురుతులు(Goals) కొట్టిగెలిచినది—అప్పుడు శ్రీరాజాగారే బహుమతులనుపంచియిచ్చిరి. ఇప్పటికి రెండుసంవత్సరములనుండి శ్రీరాజాగారిజట్టు గెలిచినది. రెండుసంవత్సరములు హైస్కూలుజట్టుగెలిచినది. రాబోవుసంవత్సరం శ్రీరాజాగారు హైదరాబాదునుండి గొప్పజట్టును తెచ్చినతే తమజట్టుగెలుచును. లేనిచో హైస్కూల్ వారికి కప్పు లభించిపోవును.

విచిత్రమైన కాలిచెండుఆట

ఇక్కడ దసరాసందర్భములో నొకకాలిచెండుపందెముజరిగినది ఒకప్రక్క శ్రీరాజా కృష్ణరాం భూపాల్ బహద్దూర్ గారును, వారిరాజబంధువులునుఆడిరి. ఇంకొకప్రక్క శ్రీ అవ్వల్ తాలూకాదారుగారు హైస్కూలుపిల్లలు ఆడిరి. ఈపందెమునుచూచుటకు ప్రజలు చాలామందివచ్చియుండిరి. శ్రీశ్రీమహారాణీగారుకూడవచ్చిపందెమునుచూచిరి

ఒకగంటకాలముఆడినప్పటికి గూడ రెండువైపుల గెల్వలేదు శ్రీరాజాకృష్ణరాంభూపాల్ బహద్దురుగారు, శ్రీయుత అవ్వల్ తాలూకాదారుగారు యిట్లు ఆటలలోపాల్గొని పిల్లలనుఎంతో ప్రోత్సహించిరనిచెప్పవలెను—

శ్రీశ్రీశ్రీ రాణీ లక్ష్మీదేవమ్మ బహద్దరుగారి భూరివిరాళము ౫౦౦౦ రూపాయీలు

శ్రీరాణీ లక్ష్మీదేవమ్మబహద్దూరుగారు కీర్తిశేషులైన శ్రీరాజారాం భూపాల్ బహద్దూరుగారి భార్య, అనగా ప్రస్తుతము మహారాణీగారి అత్త. వీరుమిక్కిలివృద్ధులు. అయినప్పటికిని ప్రజాహితకార్యములలోను దైవసంబంధమైన కార్యములలో చాలాశ్రద్ధవహించి ద్రవ్యసహాయము చేయుదురు. గద్వాలలో ఒకఆస్పత్రిగలదు. ఒక ప్రసూతిశాలకలదు— కాని యిక్కడ [Septic Hospital] మురికిపోయిన వ్యాధులకు ఆస్పత్రిలేదు— ఇది ఒక గొప్పలోపముగానుండెను— యిప్పుడు శ్రీ రాణీలక్ష్మీదేవమ్మ బహద్దరుగారు, శ్రీయుతముల్లా షీక్ శేషిరెడ్డిగారు, శ్రీయుత కస్తూర్ సర్వారెడ్డిగారు శ్రీయుత దాటికొండ రామారెడ్డిగారు తదితరప్రముఖుల ప్రోద్బలమువల్ల ౫౦౦౦ రూపాయీల విరాళము నిచ్చుటకు ఒప్పుకొనియున్నారు. సదరు ౫౦౦౦ రూపాయీలపైకముతో శ్రీరాణీ లక్ష్మీదేవమ్మ బహద్దూరుగారి పేరుతో త్వరలోనే Septic Hospital కట్టబడును. శ్రీరాణీ గారికిభగవంతుడు ఆయురారోగ్య సౌఖ్యములు లభించనిచ్చుగాకయని ప్రార్థించుచున్నాము.

సంస్కృతపాఠశాల, వేములవాడ

మా ప్రాచీనమైన పాఠశాల పదివత్సరములప్రాయముగలదై దినదినము వృద్ధిలోకి వచ్చుచున్నది. ఈపాఠశాలయందు ఛాత్రులు భక్తిశ్రద్ధాతత్పరులై చదువుచుండిరి. అందులో గతసంవత్సరమున శ్రీ కాశీసనాతనధర్మ మహామండలివారిచే నియమింపబడిన పరీక్షలలోగల ప్రవేశపరీక్షయందు నామంది విద్యార్థులు కూర్చుండి ౭ మందిఉత్తీర్ణులై సన్మానపత్రములపొందిరి. పిదప గత ౧౯౪౧ సంవత్సరము మధ్యమ [విశారద] పరీక్షయందిరువురుబాలురు కూర్చొని ఉత్తీర్ణులైనారు, రాబోవు సంవత్సరము శాస్త్రిపరీక్షయందుకూర్చుండుటకు తయారీ ప్రయత్నించుచున్నారు ఇప్పుడు మహామండలివారి యీపరీక్షలసంబంధమగుకేంద్రము (సెంటర్) యేర్పడినది. సొంతముగా పరీక్షలనిచ్చి ఇతర ప్రాంతీయులకు కూడా యిచ్చుటసులభసాధ్యము ఉపన్యస్త ప్రవేశ మధ్యమశాస్త్రిపరీక్షలకనుకూలముగా నిచట పాఠములుచెప్పబడును. అధికారులుకూడా యీవిధముగు కోర్కునునియమించినారు. గ్రామాంతరవిద్యార్థులకు భోజనవసతి బాగాయున్నది. సగముస్వామివారిసన్నిధిలో ప్రథమ్యమువారు, రాత్రిభోజనము మహాశయులును భరించుచున్నారు— మాపాఠశాలలో అమూల్యగ్రంథరాజములచే విరాజిల్లుచిన్న గ్రంథాలయముకలదు— దీనికితగుద్రవ్యవ్యయమును శ్రీరాజరాజేశ్వరస్వామివారు భరించుచున్నారు.

ఇట్లు గ్రామవాసి
వి చంద్రమౌళిశాస్త్రి
పాఠశాలోపాధ్యాయుడు

ని॥ రా॥ ఆంధ్రమహాసభాధ్యక్షుల పర్యటనము

(ఒ.వి.)

ని.రా.ఆం. మహాసభాధ్యక్షులు ఆర్గనైజింగు సెక్రెటరీగారయిన వ అళ్వారుస్వామిగారితో సహా ౨౦ అక్టోబర్ ౫౦ంత మొదలు, ఆనాటివరకు, సిరిపురం, కొత్తపేట, చెన్నూరు, లక్ష్మణపేట, నిర్మల అను స్థలములలో సంచారమొనరుపుచు, ఆంధ్రోద్యమఫలితములు, నాన విశేషత, సతవాలయప్రాముఖ్యము మున్నగువానిగూర్చి ప్రజలకుపన్యసించియు, ఇపుడొసంగుచున్నరీతిని ఆదిలాబాదుజిల్లా పర్యటనము పూర్తిచేసినట్లు విశేషముల ద్వారా తెలియుచున్నది.

నిర్మలనివాసులు, తమగ్రామమునందు నాగరకతవిరుద్ధమగు ప్రవర్తనతో ప్రజలను పీడించుచున్న "ఆఫ్జల్" అనువాని చరిత్రను అధ్యక్షులకు విన్నవించుకొనిరట

గోలకొండ గ్రంథాలయము

వేశావని ఖండన

ఇది సత్పురోహిత గ్రంథమాలవారిచే ప్రచురింపబడినది. కర్తలు ఆచార్యద్వయులు. వీరిపూర్తి పేరులు పి.యస్. ఆచార్య, కులపతి, గురుకులము, కుంచేరు. రెండవవారు అగ్నిహోత్ర వార్య శాస్త్రి, విశారద. దీనిమూల్యము ౧అ ణాల్గాదు. దీనికి శతావధాని శ్రీ.రామస్వామి శర్మగారు తొలిపలుకు వ్రాసినారు.

తద్గ్రంథ నామమే గ్రంథస్వవిషయమును తెల్పుచున్నది. ప్రతిక్షణక ల్లోలకంపితములగు నేటి ప్రపంచపరిస్థితుల కనుగుణముగ వీరుద్ధ్యపేశావని, అను గ్రంథ మొకటి యవతరించినది. హిందీమూలము కర్తానికి యాంధ్రానువాదమున్ను బయల్వెడినది ... కృతియుగా ... ప్రపంచవిపర్యాసమునకై వీర ... పాదుకలరించి ... కలియుగాంతము జరుగునని ఏదేదో చిత్రవిచిత్రములగు విషయము లుద్ఘాటించినవి. దానిని చదివి జనసామాన్యమేమి, గ్రంథము లేమి వాదవివాదములలో మునిగితేలి, ఇట్టి సత్యాసత్యముల సంఘర్షణ సమయమున గ్రంథకర్తలు దానివిప్రమాణముగ వివరించిరి. తత్ఫలితమే యీగ్రంథము. ఇది ... వేశావనియందలి సత్యాసత్య ... విమర్శ ... తెలిపికొనదగిన గ్రంథము, మరియు, కలియుగాద్యంతనిర్ణయము, ... చర్చ, పర్యాయగ్రమాణము ... వేశావని ప్రతిపాదితసిద్ధాంతములను యుక్తియుక్తముగ ఖండించియున్నారు. వీరిచేసిన యీపరిశ్రమ యత్ని సంపన్నము.

దొరకుచోటు "సత్పురోహితసంఘము, బ్రహ్మచర్యాశ్రమము, కుంచేరు, పెప్పలిపోస్టు, కృష్ణాజిల్లా."

ద్వారకయాత్ర

ఇది ౧౧౦పేజీలుగలిగి యాత్రికులకు ద్వారక యందుండు విశేషములను, వినోదములను, మహత్తులను వర్ణించుచు యాత్రకై ప్రోత్సహించునట్టి

"ఆంధ్ర గ్రంథాలయం"

ఇదిసచిత్రాంధ్రాంగ్ల త్రైమాసికపత్రిక. దీని యొక్క ౧౯౪౧ ఏప్రిల్ నెలలో తొలిసంచిక మాకుచేరినది. శ్రీ గాడిచర్లహరిసర్వోత్తమరావు, ఎమ్.ఏ., పుల్య మార్తుల రాజశేఖరం, పాతూరి నాగభూషణం అనువారు ముగ్గురు దీనికి సంపాదకులు. ఆంధ్రదేశగ్రంథాలయసంఘము [బెజవాడ] వారు పటమటలంక, కార్యస్థానము నుండి దీనినిబడుపుచున్నారు. అక్షరాస్యతలో వెలితిగలిగిన యీదేశమున ప్రజలలో ఎక్కువవిద్యాప్రచారము కవసరమయియున్నది. విద్యాప్రచారమునకై లిపిజ్ఞానము, గ్రంథపఠనము ఆవశ్యకములు. ఈదృష్టితోడనే దేశమందెల్లెడలను గ్రంథాలయములు పనిచేయుచున్నవి. ఇట్టిగ్రంథాలయముల నిర్మాణము, కార్యక్రమము, అభివృద్ధి మున్నగువానిగూర్చి నవీనపద్ధతులననుసరించవలసియుండును. కావున నీయుద్దేశముతోడనే యాంధ్రదేశ గ్రంథాలయసంఘమువారు ప్రచారార్థమై దానికి సంబంధించిన యొకపత్రికయుండిన శ్రేయమని భావించి "ఆంధ్రగ్రంథాలయం" అనుపేర దీనిని నడుపుచున్నారు. ఇందనేక వ్యాసములు, సూక్తులుగలవు. ఇందు శాలంకృష్ణరావుగారి "గ్రంథాలయసూక్తులు" అను గీతములు, శ్రీ చింతాదీక్షితులుగారి "బాలవాఙ్మయం" అను వ్యాసమున్ను, "గ్రంథాలయనిర్వహణము" అను నింకొకరి వ్యాసమున్ను ప్రతివ్యక్తియు శ్రద్ధతో చదువదగినవి. ప్రతిగ్రంథాలయమువారును దీనిని తెప్పించి తద్ద్వారా తమ గ్రంథాలయములను పెంపొందించి తద్రూపమున నాంధ్రదేశాభివృద్ధికి పాటుపడెదరుగాక!

దీనిచందా యెంతయో తెలుపబడలేదు

ప్రకటనరూపమైనట్టిది. దీనిని జామ్నగర్ రైల్వే మేనేజరుగారు విమర్శనార్థమంపియున్నారు.

ఇందలి ౧౧౦ పేజీలలో రైలుప్రయాణము, యాత్రలు, తల్లాదులు, ప్రయాణమునుగూర్చి తెలుసుకొనవలసిన గ్రంథములు, పర్యటన పద్ధతి మున్నగువానిని తెలిపినారు. మరియు ఇందు "రణఛోడజీ మందిరము, కృష్ణుడు, గోపికలు, ద్వారకానగరి జాంనగరులోని భవేంద్రవిలాస మహలు, పురాతనమగు "లఖోటాకోట, మున్నగువాని చిత్రపటములును గలవు.

నీలగిరిలో ౧౯౪౧౦ లో

సింకోనా పంటప్రారంభము

"మలేరియాకు క్వైనాను వాడుట పూర్తిగా యుక్తియుక్తమే. మలేరియానుకలిగించు ప్లాస్మోడియాను క్వైనాచంపును. దీనిని ఉపయోగించిన పెరువియాలోని ఇండియనులకు ఇది తెలిసినది కాదు. దానిని ఎక్కువగా వ్యాప్తిచేసినట్టి స్పెయిను దేశీయులుగాని, జెసూటులుగాని ఈరహస్యము నెరుగరైరి, ౧౮౨౦ పెంట్లరకు ఈజ్వరము రక్తములో ఒక జీవమువల్ల కలుగుచున్నదనే సంగతియే తోచలేదు. ఏదో ఒకజ్వరమువచ్చినపుడు ఒకచెట్టుబెరడును వాడినచో అదినయమగునని పెరువియాలోని ఇండియనులు గట్టిగాకనుగొనిరి—అజ్ఞాతివారలు తెలివివల్ల సాధించబడిన గొప్పవిషయములలో నిదియొకటి.

లోగన్ గ్లెండనింగ్.

(హిందూపత్రికనుండి)

కాచిగూడెం స్టేషనులో

పబ్లిక్ టెలిఫోను

ఇకపరలో ప్రజలు అవసరములైన విచారణలు చేయుటకై సికింద్రాబాదు రైల్వేస్టేషనులో ౨౭౭౭ నెంబరుగల టెలిఫోను ఏర్పాటుచేసియుండిరిగదా! ఇపుడు కాచిగూడెం రైల్వేస్టేషనులో ౩౯౪౧ నెంబరుగల టెలిఫోను మద్రాసు స్టేషను మాస్టరు గదిలో ఏర్పాటైనది.

సీతారాంబాగ్ సంస్కృత పాఠశాలా వార్షికోత్సవం.

హైదరాబాదు(దక్కన్) ... కృషసంశోధనాయుక్తులు—౨లు ది౧౦-౧౦-౪౧ ... గౌరవనీయులగు శ్రీమాను రాజా గోవిందలాల్ పిత్తీ— మెంబర్ కౌన్సిల్ ఆఫ్ స్టేట్ గారి అధ్యక్షత క్రింద సభసమావేశపరచబడెను. సభాస్థానము ధ్వజపతాకములచే నలంకరింపబడెను. సుమారు౫౦౦౦ జనము సభ నలంకరించియుండెను. విద్యార్థులచే వేదవాక్కులుచ్చరింపబడెను. తదుపరి కార్యక్రమము మారంభించబడిరి. శ్రీ విద్యాలంకార ... రావుగారు సంస్కృతవిద్యా ప్రాశస్త్యమును గురించి మృదుమధుర భాషణ గావించిరి. తదుపరి వేములవాడ రంగాచార్యులు అను బాలుడు హిందీలో విద్యావిషయమై మధురమగునుపన్యాసము నుగావించెను. జనరంజకముగానుండెను. తదుపరి శ్రీ సనాతనధర్మసభా పండితులు శ్రీభిమ్మదేవు పండితులవారు సంస్కృతవిద్యా పూర్వకాలపద్ధతి ... విద్యార్థులకు బహుమానములు ... ఉపకారవేతనము ... సమర్పించిరి. ... అధ్యక్షుని ... సమాప్తిచేయబడినది.

హైదరాబాదు వైశ్యులకు అమ్ముటకై, చిదంబర కన్యాపహరణము

... దొరాజువాస్తవ్యురాలగు అఖిలాండమ్మాళ్, చిదంబరవాస్తవ్యుడగు పావులచ్చి చిదంబరశా ... వాస్తవ్యుడగు కుంజుపిళ్లె, నిజాంరాష్ట్రీము ... భర్వాణికిజెందిన గోవిందరా నంబియార్ అనువారలు ౧౫ఏండ్ల వయస్సుగల ఇరువురుకన్యలను చిదంబరమునుండి అపహరించిరను అభియోగము చిదంబరం స్టేషనరీ సబ్ మేజిస్ట్రేటులగు కృష్ణస్వామి అయ్యంగారు గారివద్ద విచారణ జరిగెను—వారు ఆక్టోబరునెల ౧౭వ తేదిని ఆ నిందితులను ... సెషన్సుకోర్టులో విచారణ జరుపవలసినదిగ ఆజ్ఞనిచ్చినారు.

అభియోగములో నిందితులపై మోపబడిన ఆరోపణలు యీక్రిందివిధముగ నున్నవి:—

హైదరాబాదు సంస్థానములో కోమటిశెట్లలో పెండ్లియాడుగలబాలికలు కొరవడుట దుర్లభముగానుండుటగమనించి, చిదంబరంపావులచ్చి, చిదంబరంశాలాకాలోని ఒకయూటికుంజుపిళ్లె—వీరిరువురును చిదంబరంనుండి ... ముగ్గురును, ... శనగిరినుండి ... తీసికొనిపోయిరి—అక్కడ ఆకన్యలను అఖిలాండమ్మాళ్ ... అఖిలాండమ్మాళ్ గోవిందరా నంబియారు ... సహాయముతో ఆకన్యలను హైదరాబాదుసంస్థానములో ... ని ౪-ఆక్యులకు ... కోమటిశెట్టిగారలకు ఇచ్చి వివాహముచేసిరి. ఈసంగతి తెలిసి హైదరాబాదుపోలీసులు అఖిలాండమ్మాళును, గోవిందరా నంబియారును అరెస్టుచేసిరి. తర్వాత వారలు ... చిదంబరమునకు పంపించివేసిరి.

తర్వాత ఈసంగతి మదరాసు పోలీసులకు తెలియజేయబడెను— ఆ పోలీసులు పైని తెల్పిన ... అరెస్టుచేసి చిదంబరం సబ్ మేజిస్ట్రేటువారివద్ద ... సబ్ మేజిస్ట్రేటు ... పోలీసు ఒ ... ౧౧మంది సాక్షుల సాక్ష్యముతీసికొనిరి—వారలు

సమకాలికాభిప్రాయం

ఇస్లామీయరాజ్యమగు హైద్రాబాదు ప్రాముఖ్యత

రహబరెదక్కన్ పత్రిక ౧౯౪ అజారు నాటి సంపాదకీయములో ఇట్లువ్రాయుచున్నది—

"దేవునికృపవలన ఇస్లామియా రాజ్యమగు హైద్రాబాదుఇప్పటికిన్ని మొత్తంహిందూస్థాని ముసల్మానులయొక్క భక్తిసానుభూతులనుపొందియున్నది— ఎందుకంటే ఇదొక "ఇస్లామీరాజ్యం" ముసల్మానులెక్కడెక్కడ వారి రాజ్యాలుస్థాపించినవో వాటిలో ఇస్లామీసోదరత్వదృష్టియు ప్రేమయు గాఢముగానున్నది— ఇట్లుండగా జనరల్ న్యాయశాఖామంత్రులగు ఆలీయవ్యర్ జంగు బహదూరు ... సాహెబు గారి టీవలనే ఒకరేడియోయుపన్యాసమిచ్చినారు, దాన్నివిని చాలాఆనందమైనది— ఈలసఫీయా ఇస్లామీరాజ్యము మతిము హద్దువరకు మొత్తం హిందూస్థానముసల్మానులకు ఒక కేంద్రముగా చేయవలెనని వారన్నారు— దీనికి ... కుస్థాపన వారీవిధము గాచేసినారు— మన (ముసల్మానుల)వద్ద పండుగలకాలములో (పాద్యమి) చంద్రోదయము చాలాముఖ్యమైనది— దానిలాభం హిందూస్థానముసల్మానులు లాభమొందుట కవకాశమియ్యవలెను— మొత్తందేశములోని ముసల్మానులంతా ఒకేతేదీనాడు పండుగులు చేసుకొనగలుగుదురు— ఈయుద్దేశ్యముతో న్యాయశాఖామంత్రిగారు ... ముసలమానులకు ... హిందూస్థానములోని పెద్దపెద్ద పట్నాలకంతా ... ద్వారా చంద్రోదయవార్తను తెలియజేయు ఏర్పాటుచేసెదరు— ... ఏర్పాటుచేసినారు. ... హూ చెం ... ముందే పూర్వపద్ధతులలో ... వారు ... సంతోషించి వారు.

లో ఆయిరువురుకన్యలు భర్వాణీనివాసులు నా, హైదరాబాదు సంస్థానపు ఇద్దరు శెట్టిగార లకు ఇచ్చి వివాహము చేసియుండిరి.

భారతదేశపు అవసరమును అమెరికాకు వివరింపుడు

కమలాదేవిగారి సూచన

భారతదేశ వాస్తవస్థితిని అమెరికాలో జనులకు విశదముచేయుటకై కాంగ్రెసు ప్రతినిధులను పంపుట అవసరమని కమలాదేవిగారు అక్టోబరు ౯వ తేదిన వర్ధాలో ఒక బహిరంగసభలో ఉపన్యసించుచు సూచించెను. భారతదేశముకవడా, ఆస్ట్రేలియాలున్నగు అధినివేశముల (డొమినియనుల) వలెనే అధినివేశప్రతిపత్తిని అనుభవించుచున్నదని గొప్పగొప్ప బ్రిటిషు ఉద్యోగులు అమెరికా ప్రజలకు చెప్పుచున్నారు. అట్టి ప్రచారమునకు విరుగుడుగా తాను చేయగలిగినదానిని చేసినను, అమెరికాలో బ్రిటిషు ప్రచారము ఇంకనుచాల హెచ్చుగానున్నది కాబట్టి, కాంగ్రెసువారే ప్రతిఘటన ప్రచారము చేయబూనుకొనవలసియున్నదని కమలాదేవిగారు చెప్పిరి.

కమలాదేవిగారు అక్టోబరు ౨వ తేదినను, ౧౦వ తేది ఉదయమునను గాంధిమహాత్ముని దర్శించి సంభాషించిరి. అమెరికాలో రెడ్ ఇండియన్ జాతి వారలనుండి తెచ్చిన వస్త్రములను, చైనీయులనుండియు జపానీయులనుండియు తెచ్చిన చేతి నిర్మాణ వస్తువులను గాంధిమహాత్మునికి కమలాదేవిగారు సమర్పించుకొనిరి.

అక్టోబరు ౧౦వ తేది సాయంకాలము కమలాదేవిగారు నాగపూరులో ఒక బహిరంగసభలో ఉపన్యసించుచు బ్రిటిషు రాజనీతినిపుణులును, భారతీయాధికారులును భారతదేశసమస్యను గురించి అమెరికాలో దుష్ప్రచారము చేయుచున్నారనియు, ఇటీవలనే బ్రిటిషు ప్రభుత్వము న్యూయార్కు నగరములో ఒక బ్రిటిషు గ్రంథాలయమును స్థాపించినదనియు, ఆ గ్రంథాలయమునుండి భారతదేశమును గురించిన అనేకవిషయములు తెలియజేయబడుచున్నవనియు, ఈ ప్రచారమువల్ల కలిగిన తప్పు అభిప్రాయమును పోగొట్టుట సులభముకాదనియు చెప్పిరి. అమెరికాలో జనులు బ్రిటనువల్లనే స్వతంత్రము పొందుచు బ్రిటనుకు కావలసినవాటిని అరువుగా ఇచ్చుచున్నందువల్ల యీ యుద్ధానంతరము బ్రిటను ప్రపంచమును ఏవిధముగా వ్యవస్థ చేయునో తెలిసికొనవలెనని అమెరికావారలకు కుతూహలముండునుగనుక భారతదేశము బ్రిటను ఏమిచేయుచున్నదో తెలిసికొనవలెననేకోరిక అమెరికావారలకున్నదని కమలాదేవిగారు చెప్పిరి. ఈ సంగతులన్నియు తాను గాంధిమహాత్మునికి వివరముతో తెలిపితినని కమలాదేవిగారు చెప్పిరి.

ఉపన్యాసము ముగించుచు కమలాదేవిగారు భారతదేశమునకు అమెరికా ప్రభుత్వము గాని, అమెరికా ప్రజలు గాని స్వాతంత్ర్యమును సంపాదించి ఇవ్వజాలరనియు, భారతీయులే తమ స్వాతంత్ర్యమును తాము సంపాదించుకొనవలెననియు, అయినను ఈ రోజులలో భారతదేశము ఇతరదేశములతో సంబంధములేని ఏకాకిగా ఉండజాలదు కాబట్టి ఇతరదేశములకు భారతదేశ వాస్తవస్థితిని తెలుపుచుండుట అవసరమనియు చెప్పిరి.

ఢక్కా అల్లరులు

ఢక్కాలో అక్టోబరు ౨౧వ తేది సాయంకాలము మరల బాకుదెబ్బలు తగిలి మరిముగ్గురు చంపబడిరి వారలలో ఒకరు ౭౦ ఏండ్ల వృద్ధుడు. మరొకరు ఒక బాలుడు తిరిగి ఈ సారి అక్టోబరు ౨౨వ తేదిన ఉదయము ప్రారంభమయినది మొదలు ౬గురు చంపబడిరి.

అఫ్ఘనిస్థానములో జర్మను కుట్రలు

అఫ్ఘనిస్థానములో జర్మనుల కుట్రలనుగురించి బ్రిటిషు ప్రభుత్వమువారును, రష్యా ప్రభుత్వమువారును అఫ్ఘనిస్థాన ప్రభుత్వమువారికి హెచ్చరిక చేసినారను వదంతులు అసత్యములని అఫ్ఘనిస్థానపు న్యూస్ ఏజన్సీవారు ఖండించినారు.

అందరికండ్లును రష్యామీదనే

మదరాసునుండి వెలువడు 'హిందూ' పత్రికకు లండనువిలేఖరి ఈ క్రిందివిషయములను అక్టోబరు ౧౨వ తేదిన తెలిపియున్నాడు:-

ఇప్పుడు జర్మనీ చేయుచున్న గొప్పయుద్ధములో జయాపజయములు రష్యాతోపాటు ప్రపంచమందలి అనేకరాజ్యముల ప్రధాననగరములలో కూడ గొప్పపరిణామమును కలిగించగలవు, మాస్కోలో జర్మనులుదూరినచో మాస్కో పౌరులు ఆయుధధారులై ఇంటింటివద్దను ప్రతిఘటించి పోరాడగలరు.

హిట్లరువాగ్దానములవల్లను, ప్రగల్భములవల్లను బర్లినులో ఉత్సాహము కలిగినది- కాని హిట్లరు ఓడినచో నాజీతత్వము అంతరించవచ్చును. గోరింగు, రిబ్బెన్ ట్రాప్, ఇంకను అనేక సైనిక ప్రధానులు అతనితోఅది ప్రాణముతో తూర్పురంగమున జూదమాడుటకు ఇష్టపడుటలేదు-

అందువల్ల వారలు రష్యాకు ప్రతిఘటనశక్తి చాలునాలని అందోళనచెందుచున్నారు. కొందరు బ్రిటను రష్యాకు ఇంతకంటె ఎక్కువ సహాయము చేయరాదాయని అడుగుచున్నారు. నేడు 'న్యూస్ క్రానికల్' అనుపత్రిక సంపాదకీయ వ్యాసములో ప్రజలు, పార్లమెంటు, పత్రికలును సహాయమే దియుచేయక రష్యా ఓడినచో మాతాను క్షైర్యా బ్రిటిషు దిక్కులంకాగలరని ప్రభుత్వమునకు హెచ్చరికగట్టిగా చేయబడినది సామాన్యుడైనవాడు "మూడునెలలన్నరకాలము బ్రిటను భూమిపైగాని, సముద్రముపైగాని, ఆకాశములోగాని తనమిత్రులంగరిలోనే పెద్దమిత్రునికితోడ్పడుటకు శ్రేష్ఠమైనది తేదనియు, మనముచేసినప్రయత్నమంతయు అకాశమనమాత్రమే-అదిమనవశములో లేనికారణములచే నిరుపయోగమయినది." అనియు చెప్పగలరు-

రష్యాలో జర్మనుల ఉపద్రవకరపురోగమనమువల్ల వాషింగ్టను నగరములో అమెరికనులు ఫాసిజమును మ్యానిజము ఒకదానితో నొకటి పోరాడి చచ్చునని నేత్రలతో ఊరక చూచుచుండజాలమని గ్రహించవలసివచ్చుచున్నది. ఇప్పుడు నాజీల పక్షమున సేబల హెచ్చుగానున్నది. హిట్లరును యూరోపు ఖండమునకంతటికిని అధిపతిగానీయకుండ చేయవలెనన్నచో రష్యాకు వెంటనే సహాయము చేయవలెను-

టోకియోనగరంలోకొన్ని జపానీయ వార్తాపత్రికల సంపాదకీయములలో జర్మనులు శీఘ్రముగా రష్యాయుద్ధమును ముగించి బ్రిటనుపైపురవలసేవనని వ్రాయబడుచున్నది. ఎందుకనగా బ్రిటను అమెరికాలు చిక్కులలోపడినప్పుడే తమకుకావలసినదానిని తాము దోచుకొనగలమని జపానీయులెరుగుదురు. అమెరికా జపానులరాయబార ప్రసంభాషణలు, రూజ్వెల్టుగారు జపానుసేనలు సైబీరియాను గాని లాడివోస్తోకును గాని ఆక్రమించుకొనుటకై రాకవని గ్యారంటీ చేయుటకు కోరుటచేత భగ్నమైనట్లు చెప్పుచున్నారు. జపానువారు అట్టి గ్యారంటీనీయజాలమనిరి- ఇప్పుడువారిని మధ్య వయిరీకించిపోక్కుచున్న ఆర్థికనిషేధములు అంతకంతకు బిగువగుచున్నవి-

ఈలో గాచంగ్ కింగులో మార్షల్ చియాంగ్ కైషేక్ గారు జపానుపైపెద్దదాడిని జరుపుటకు ఇదితగినసమయమని నిర్ణయించుకొన్నారు వారికి ప్రదేశాంగ్షా, ఇచాంగులలో విజయములు కలిగినవి-

నెల్లూరు అల్లరులు: విచారణ

(స్వవి.)　　మదరాసు, అక్టోబరు ౭

నెల్లూరులో యిటీవల దసరాపండుగలకు పులివేషములు వేయు సందర్భమున అల్లరులు కొట్లాటలుజరిగి పోలీసుకాల్పులుజరిగి పదహారుఏండ్ల బాలిక మరణించినది-ఈఅల్లరుల సందర్భమున నెల్లూరులో హిందువులు పది దినములు హర్తాలును జయప్రదముగ జరిపిరి.

ఈసందర్భమున ప్రభుత్వచర్యలను ఖండించుచు ఈవిషయమై బహిరంగ విచారణ జరుపవలసినది నెల్లూరుజిల్లా హిందూమహాసభ, మద్రాసుహిందూ మహాసభవారు ప్రభుత్వమును కోరగా మద్రాసు ప్రభుత్వమువారు ఈవిషయమై విచారణజరుపుటకు జే. డబ్ల్యు. ప్రీష్టులీ ఐ.సి.ఎస్. రివిన్యూబోర్డు ప్రథమసభ్యునినియమించిరి. విచారణ విధానమును గూర్చి వారు ప్రకటించగలరు. వారు ఈదిగువవిషయములనుగూర్చి విచారించెదరు.

నెల్లూరుజిల్లాహిందువులకు సక్రమమైనసివిలు కోర్టులద్వారా ఒసంగబడిన హక్కులవిషయమునందు స్థానికప్రభుత్వోద్యోగులు ఏవిధంగ ప్రవర్తించవలసియుండును.

౨ హిందూమహాసభవారు, తదితరులుంగావించిన ఫిర్యాదులు నిజమా?

ప్రీష్టులీగారు నెల్లూరులోనే విచారణ సల్పెదరు.

జర్మను సేనలకు హిట్లరు సందేశము

బెర్లిన్ అక్టోబరు ౩

రష్యా రంగంలో పోరాడుచున్న జర్మను సేనలకు అక్టోబరు ౩వ తేదిన హిట్లరు ఈవిధముగా ఒకసందేశము పంపెను

"మూడునెలల కాలములో మీరు ఒకదాని తర్వాత ఒకటిగా రెక్కలేని శత్రుసైన్యదళాలను ఓడించగలిగినారు, అసంఖ్యాకులను ఖైదీలనుపట్టుకున్నారు. అతివిశాలమైన ప్రదేశములను ఆక్రమించినారు. ఇవి ఉత్తప్రాంతాలు కావు. మనశత్రువులు జీవించేచోట్లుఇవి- అపారమైన యుద్ధపరిశ్రములు ముడిసరుకులు ఉన్న ప్రాంతములు ఇవి ఇకకొద్దివారాలలో శత్రువులకుచెందిన మూడుప్రధాన పారిశ్రామిక ప్రదేశాలు మా చేతిలో పడగలవు. జర్మను సైన్యదళాలకుచెందిన మీపేర్లు మీతోకలిసి ధైర్యముగా పోరాడుచున్న మీ మిత్రరాజ్య సైనికులపేర్లు ప్రపంచచరిత్ర అంతటిలోకి గొప్పదని చెప్పుకొనదగిన విజయముతో శాశ్వతంగా మోకవించబడగలవు, మీరు ౨౫ లక్షల మందికిపైగా ఖైదీలనుపట్టుకొన్నారు- ౧౫౦౦౦ కు పైగా టాంకులను ౧౪౦౦౦ ఫిరంగులను నాశనము.

ప్రకటన

స. ఘ. వ. నిజాం ప్రభుత్వమువారి కోర్టుఆఫ్ వార్డ్సు నిగరానిలో యున్న వనపర్తి సంస్థాన డివిజన్ కార్యాలయము నుండి యిందుమూలముగా తెలియపరచుట యేమనగా వనపర్తి సంస్థానములో చేరిన రాజనగర్ జాతర ౨౩ అజూర్ ౧౩౫౧ ఫ నుండి ప్రారంభమగును. రాజానగరుకు సమీపములో యుండిన సంస్థానమునకు సంబంధించిన యితర గ్రామములలోను ప్రభుత్వమువారిక్రింది గ్రామములలో కలరా వ్యాపించి యున్నందున రాజానగరు జాతర యీసంవత్సరము స్థానికముగా మాత్రమే జరుపబడును. కనుక యితర యాత్రికులు అచటికిపోవు శ్రమతీసికొనకుందురుగాక.

అజీజ్ అహమద్
వనపర్తి సంస్థాన డివిజన్ ఆఫీసర్

చందా వివరము

౧ సంవత్సరమునకు రు 6
౬ మాసములకు రు 3
(బ్రిటిషిండియాలో
సం॥చందా
౫-౮-౦ కల్దారు.
పాతపత్రికలకు
వెల ప్రత్యేకము.

గోలకొండపత్రిక

Golkonda Patrika

PUBLISHED ON EVERY MONDAY AND THURSDAY

ONLY POPULAR PAPER THAT REACHES The masses in the Dominions * * * BEST MEDIUM for Advertisement.

Volume 16 | **Hyderabad-Dn** | **Thursday 23rd October 1941** | **Number 47**

| ప్రేమచందుగారి కథ |

మిణుగురుపురుగు మెఱుపు

అనువాదకులు
దామిడిరంగారెడ్డిగారు

పంజాబుకేసరి రణజిత్‌సింహుడు కాంధర్మ మొందినతరువాత ఉత్తమమార్గము గా రాజ్యప్రబంధమునడుపుచుండిన ప్రతిష్ఠగలపురుషులలో పరస్పరద్వేషములు పెరిగి పోకతోకాక యు నిహతు లయ్యెరి, రాజారణజితసింహుడు నిర్మించిన సుందరమగు కాని బు ర ఱు టు వ ం టి రాజభవనము నాశనమయ్యెను. కు వ ర్ ద లీ పసింహుడు ఇంగ్లాండులోనుండెను. మఱియు రాణి చంద్రకుమారి చునార్ దుర్గమందు రాణిచంద్రకుమారికి నష్టమగుచున్న రాజ్యమును చక్కబఱచవలెయునని మనుద్దేశ మెంతయో యుండెను. కాని పాపమామెకు రాజ్యశాసన ప్రణాలిక ఏమి తెలియును? దినదినమామె యసహ్యాగ్నివృద్ధి గాంచెను.

రాత్రి పన్నెండుగంటలసమయము. రాణిచంద్రకుమారి తననివాసభవనపు పైభాగమునలుండి గంగానదిపైకి దృష్టిప్రసాదించుచు ఆలోచనామగ్నురాలైయుండెను. "తరంగములికి యస్వతంత్రమాగానున్నవి? అవియెన్ని నగరములను మన్నిలబంధుపులను తనుపొట్టనిడుకొనలేదు? కాని అవిప్పటికిని స్వాతంత్ర్యము ననుభవించుచున్నవి! ఎవరును వాటినాపజాలరు. ఎందుకనగా విరిగను. అవిగర్జించును, నుద్దులుద్దులు గావిరుగును. కట్టుకట్టుకు కట్టునాశనమొనర్చును. తన వేగముతో దానినితీసుకపోవును"

ఈవిధముగా విచారించుచు రాణి గద్దెపైబడుండెను. ఆమెనయనములముందు పూర్వావస్థచిత్ర-స్మృతి మనోహర స్వప్నము మాదిరివచ్చుచుండెను. ఒకప్పుడామెకనుబొమ్మలు మండిదనికి త్రిలోకనంపుతుకన్న తీవ్రమగానుండెను. మరొకప్పుడామె మందహాసములు వసంతఋతువులోను గంధితవృక్షముకన్న మిక్కలి ప్రాణపోషణకరముగానుండెను. కానిపాపమామెక్కత్రుడు హీనావస్థలోనుండెను. ఏద్చినవనవద్వివను దామునుభవముటకుతప్ప సంతోషపడుటకే, ఆమెక్రోధమిత్రదెవరికేమి నష్టపరచగలదు. ఆమెప్రసన్నరాత్రి నెవరికేమిలాభముపరచగలదు? రాణి మరియు దానిలోనెంత భేదమున్నది! చంద్రకుమారి కండ్లనుండినీరు గారజొచ్చెను. అవియిప్పుడు విషయుక్తమై నధికభయంకరముగాను అమృతముకన్న నమూల్యముగానుండెను.

ఆమెయీవిధముగా పెన్నిదోమారులు ఒంటరిగా, నిరాశురాలయ్యేపెద్దనుగాని గగనమందు మిణుకుమిణుకుమని మెఱయుచుక్కలుదప్ప ఆమెనుజూచువారెవ్వరునులేరైరి.

ఈవిధముగా నేడ్చుచునిద్రించెను. ఆమెప్రియపుత్రుడు ఎవరిలోనా మెప్రాణములు నివసించుచుండునో, అట్టి దలీపసింహుడు దానీనవేషముతో ఎదుటనిలుచుండెను, అపుడినమంతయుఆక్వ్యానుమనందుగదిచి సాయంత్రము గృహముననచ్చితనదూడనుకాంచిపెంపుడావు హుంబాలోలీన మయ్యెస్తనములలో పాలునిండగా, తోకనెత్తిలేగాపునగెత్తునో ఆవిధముగా చందిక్రమారి రెండుచేతులుజాచి తనప్రియపుత్రుని కౌగిలిచుటకురికెను. కండ్లుతెరచెను. తనజీవితాశమాదిరి అస్వప్నముగూడ వినష్టమాయెను. రాణి గంగానదివైపుజూచుచు, "నన్నుగూడనీతో తీసుకపొమ్ము" అనెను. తర్వాతరాణిత్వరితముగాపైభాగమునుండిదిగెను, అర్గలో[illegible]దీపములు బచుండెను. ఆఖాలుతురులో రాణిపాతచీరయొకటిధరించి, భూషణాదులవర్జించి, రత్నపేటిక మరియు నొకకత్తి వదుమునధరించి, నిరాశాపూర్ణ సాహసమూర్తివలె బయలుదెరెను,

కావలివా"డెవర"నియడుగగా, "నేనే"యని రాణిప్రత్యుత్తరమిచ్చెను

"ఎక్కడికిబోవుచున్నావు?"

"గంగాజలము దెచ్చుటకు-మూజాపగిలినది-రాణిగారునీళ్లడుగుచున్నారు"

కావలివాడుసమీపించి "నడువుము నేనుగూడానీవెంటవచ్చెద"

దాసి-"నావెంటరాకుము-రాణిగారు పైభాగమునన్నారు-మాచెదరు"

కావలివానినీవిధముగా మోసపుచ్చి, చంద్రకుమారి గుప్తద్వారముగుండా అంధకారమందు ముండ్లలో, రాళ్లలోకష్టములసహించుచు గంగాతీరముసమీపించెను రాత్రి సగ మైనన్నమించెను, గంగానదియందు సంతోషప్రదాయక శాంతివిరాజిల్లుచుండెను తరంగములు తారల తమపొట్టనిదుకొని పండుకొనుచుండెను అంతటనిశ్శబ్దము రాణి నదీతీరముననడుచుచు వెనుకకు మరలిజూచుచుపోవుచుండెను. అకస్మాత్తుగా నొకనావయొకకట్టుబడియుండినటుల దృష్టిగోచరమయ్యెను. నిదానించిమాడగా నావికుడు నిమురించుచుండెను. ఆమెకిభయముగాత్రొడువిప్పి నావలోనెక్కెను, శోకాంధకారముయస్వప్నము ధ్యానతరంగములలో నడుచుచుండుమాదిరి నావకూడ నదీతరంగముల సహాయమున మెల్లమెల్లగానడువజొదలిడెను. నావకదలగా నావికులులేచిపడిలేచెను కండ్లనలుముకొనుచుమందుజూచగాఒక స్త్రీకర్రిచేధరించి నావపైకూర్చుండియున్నటుల గనబడెను. భయపడుమడిగెను "ఎవతెవేనీవు? నావనిప్పటికెగొంపోవుచున్నావు?" రాణిపెద్దగానవ్వెను. భయముమింనగా సాహసముకలుగునదియందురు. వాకునితోననెను. "సత్యముచెప్పవలయునా లేక అసత్యమా?"

నావికుడు కొంత భీత మనస్కుడైయనెను. "సత్యము నే"

రాణి-"అయినవినుము- నేనులాహోరురాణిని చంద్రకుమారిని. ఈదుర్గమందు ఖైదీగానుంటిని నేడెవరికిగుర్తులేకుండా పగుగెత్తుకపోవుచున్నాను నన్నుతొందరగా కాశీకందతేసిన నీకుతలయునం తధనమిచ్చెద, లేకున్న యిటుజూడుము యిదేకరవాలముతో నీశిరస్సుఖండించెద ఉదయముకాకమునుపే నన్ను కాశీకందజేయవలయును"

యీబెదరింపు కార్యసాధనమునకు కారణమయ్యెను. నావికుడు వినయవిధేయతలతో తలగొంగడి నావపైబరచి కర్రతో నావనడిపింపప్రారంభించెను. తీరమునందున్న వృక్షములు ఆకాశమందున్న తేజోమయతారలు నావతోబడిపరుగెత్తుచుండెను.

[సశేషము]

నేటి యుద్ధము—సత్యాగ్రహము

ఒకసత్యాగ్రహి ప్రశ్నలకు
గాంధిమహాత్ముని సమాధానములు

గాంధిమహాత్ముని ఒక సత్యాగ్రహి నేటియుద్ధమునుగురించియు, సత్యాగ్రహమును గురించియు అడిగినకొన్ని ప్రశ్నలున్ను ప్రత్యుత్తరములున్ను ఈ దిగువ తెలపబడుచున్నవి.

ప్రశ్న ౧: రష్యాపై దండయాత్రజరిగిన నాటి నుండి యుద్ధకథ కొంతమారినదనవచ్చునా!

ఉత్తరం: ఏమంతఎక్కువగాలేదు,

ప్రశ్న ౨, రష్యాపైదండెత్తినచో ప్రజాస్వామికవ్యవస్థపై దండెత్తినట్లుకాదా?

ఉత్తరం: నేనటుకొనను,

ప్రశ్న ౩: అట్లయినచో రష్యాకు సంబంధించినంతవరకు కాంగ్రెసు ఇదివరలో స్పెయినుపై దండయాత్రజరిగినప్పుడు గాని చేసినంతమాత్రమైన చేయుగలుగుటకై కాంగ్రెసువిధానమును మార్చుట అవసరముకదా?

ఉత్తరం: రెండవప్రశ్న సమాధానముతోనే దీనికి సమాధానము లభించును

ప్రశ్న ౪: వినోబాగారిని జవహర్లాలుగారిని జెయిలులోనుండగ లిగినచో ఇప్పటికి సత్యాగ్రహము సంతృప్తికరమైనట్లేమని మీరు చెప్పెవారనుచున్నారు-అట్లయినచో రాష్ట్రీయ కాంగ్రెసు సంఘములఅధ్యక్షులు విడుదలకెందిన సత్యాగ్రహులెందుకు ఒకవారములో గాతిరిగి జెయిలుకు పొమ్మని తొందరబెట్టుచున్నారు-ఎందుకి తొందర?

ఉత్తరం: గత్యంతరములేక సంతృప్తిజెందవలసివచ్చినది-ధీరతములును, నిష్కపటులును అగు కాంగ్రెసువారలందరును నేనునిర్దేశించిన వారలు తప్ప తక్కినఅందరును జెయిలుకుపోవలెనని నా కోరిక.

ప్రశ్న ౫; బొంబాయి తీర్మానములకు బలపరచినట్టివారలు సత్యాగ్రహము వ్యష్టిరూపకమని ఇప్పటికినితలచుచున్నారు-కాని ఇప్పుడెంత తగ్గించియున్నారో అంతగా తగ్గించుటకు ఆధారము ఆతీర్మానములో లేదు పోయిన ఏప్రిలునెలవరకు సత్యాగ్రహులపట్టికలను తాముఆమోదించుటవల్ల సత్యాగ్రహము దేశమంతటనుజరుగగలదని తమకుసూచించినట్లయినది-మఱిమీరెందుకు తర్వాత సత్యాగ్రహోద్యమమును త్యాగ్రహుల పట్టికలను ఆమోదించకయు, తరావరికొన్ని నియమములనువిధించియు, సత్యాగ్రహులను తిరోక్రొత్త ప్రమాణపత్రముపై సంతకములుపెట్టవలెనని కోరియు దానిక్షేత్రమును తగ్గించుట? ఇంకను సత్యాగ్రహముచేయవలసియున్నవారలనీతి ఇందువల్ల దుర్బలమైపోయినట్లు పైళ్లలోని వారలు తలచుచున్నారు. మీరట్లుతలచరా?

ఉత్తరం: నేనట్లుభావించను.

ప్రశ్న ౬: ప్రమాణపత్రముపై సంతకము చేసి జెయిలుకుపోయినవారలకు ఇపుడు అహింసలో విశ్వాసముపోవుచున్నది-అమాట వారలు కపటములేకుండచెప్పుచు నేయున్నారు. ఈమార్పు మీరెరుగుదురా? అట్లయినచో ఇప్పటికాంగ్రెసువిధానములో కొంతమార్పుఅవసరమని మీరుతలతురా!

ఉత్తరం: అహింసలో విశ్వాసముపోయినవారలు కాంగ్రెసునుండి తొలిపోవలెను- లేకవారలు అధిక సంఖ్యాకులైయున్నచో నన్నే వెడలగొట్టవలెను

ప్రశ్న. తనకుఅస్వస్థముగా నున్నదనిగాని తన బంధువులలో సన్నిహితులలో దూరగులలోఅస్వస్థముగానున్నదని గానిచెప్పి సత్యాగ్రహి జైలునుండి తనవిడుదలకోరుట సత్యాగ్రహమునకు తగినదేనా?

ఉత్తరం. తగినదికాదు

జర్మనుల అసత్యప్రచారాల ఖండన

[Misleading Statements]

సిరియాలోను లెబనానులోను అరాజకము అంతటను వ్యాపించియున్నదనియు ప్రతిచోటను ఈదుర్భిక్షఎక్కువయైనదనియు అహారపదార్థములు బ్రిటిషు సేనలు ఎత్తుకొనిపోయినవనియు జర్మనురేడియోలో నెప్టెంబరు ౨౯వతేదిన చెప్పబడినది, దానికిసమాధానమిచ్చుచు బ్రిటిషువారు సిరియాలో పదార్థములు మున్నటికంటెబాగు గాదొరుకుచున్నవనియు, రాకపోకలసౌకర్యాలు ఇంకనుబాగైనతర్వాత మరింతఎక్కువగా దొరకగలవనియు, పమాస్కసునగరానికి ౧౦వేల టన్నుల గోధుమలు చేరుటకు ౧౫౦౦ టన్నుల గోధుమలు పంపబడినవనియు కనడానుండి ౫౦౦౦ టన్నుల పంచదారవచ్చినదనియు, చక్కెర, కిరోసీను, బియ్యము, కాఫీకూడ సమృద్ధిగా చేరినదనియుచెప్పినారు.

హిందువులఊరేగింపులు-నెల్లూరుఅభియోగము

నెల్లూరుజిల్లాకలెక్టరు కరంతుల్లాగారు మరల అధికారులఅనుమతిలేని ఊరేగింపులను జరుపరాదనిఆజ్ఞనిచ్చినారు, క-అదిశేషారెడ్డిగారు అక్టోబరు ౧౩ వతేదినాడు నెల్లూరుజిల్లా మున్సిఫు గారి దృష్టికి ఈఆజ్ఞనుతెచ్చుచు, అక్టోబరు ౧౩ వతేదిన సదరుమున్సిఫ్‌గారిచ్చిన ఆజ్ఞనుఅనుసరించి ఒకదరఖాస్తును పెట్టిరి. కరంతుల్లా గారు కోర్టువారి ఆజ్ఞకు తానుబద్ధుడైయుండవలెనన్న సంగతి తెలిసికొనియుండియు ఆకోర్టుఆజ్ఞను హిందువులుఅనుభవించకుండకావలెనని ఆటంకపెట్టుచున్నారనియు, తగినరీర్పాట్లుచేసి ఆయాజ్ఞప్రతివాదియగు కరంతుల్లాగారు బద్ధులైయుండవలసినదనియు అదరఖాస్తులో తెలుపుకొనబడినది. ఇప్పటికినిప్రతివాది మహాగర్వముతో వర్తించుచు శాసనమును తిరస్కరించుచున్నాడనియు, న్యాయస్థానమువారు ఈవిషయమును పరిష్కారముచేయునంతవరకు ప్రతివాది ఊరకుండడనియు, హిందువులు సంపాదించుకొన్న కోర్టుఆజ్ఞనుఅనుభవించకుండ ఆటంకపరచుటను శాంతికి రక్షణోద్దేశ్యము కారణమని చెప్పవీలులేదనియు-చెప్పిరి. కాబట్టి న్యాయస్థానమువారు వెంటనే ప్రతివాదిని అరెస్టుచేసి సివిల్ జెయిలులోనుంచి, డిక్రీఅమలు వ్యవహారము తీర్పుఅగునంతవరకు అతనిఆస్తిని జప్తుచేసియుంచవలసినదని ఆదిశేషారెడ్డిగారుకోరిరి. ప్రతివాదిని వెంటనే ట్రాన్సుఫరుచేయవలసినదిగ ప్రావిన్షియల్‌ప్రభుత్వమునకు వెంటనే తెలియజేయవలసినదనియు సూచించిరి.

మున్సిఫ్‌గారు ౧౯వతేదిన తీర్పుచెప్పుదమనిరి విదా ర్ధులమహాసభ అక్టోబరు౧౭వతేదిన జరుగును-అసందర్భములో విద్యార్థులఊరేగింపు జరుపుకొనుటకై ఇదివరలోపోలీసువారలిచ్చియుండినఅనుమతి అక్టోబరు౧౭వతేదిన జిల్లా మేజిస్ట్రేటుగారినిషేధాజ్ఞను దృష్టిలో నుంచుకొని ఇపుడు రద్దుచేయబడినది

సంస్థానములకు యూరపీయ దివానులు

ఇంతవరకు కొచ్చిను, కొల్హాపూరుసంస్థానము లకు యూరపీయదివానులను ఏర్పాటుచేసియున్నారు, ఇపుడు కచ్‌సంస్థానమునకు త్రిపురసారు రాజాగారిస్థానంలో దివానిగా మేజర్ వెబ్ అను ఆంగ్లేయుని నియోగించినారు, త్వరలో మరొకముఖ్యసంస్థానంలో ఇటువంటినియామకమేజరుగవచ్చును.

—హిందూ

కొచ్చినులో స్త్రీవిద్య

అక్టోబరు ౧౪ వతేదిన కొచ్చినుసంస్థానములోని ఎర్నాకులంలో మెయింటు సెరిసా కళాశాలయొక్క విద్యాశాఖాధికారులు కొచ్చినుసంస్థానానికి క్రొత్తగాదివానుఅయిన ఎ.యఫ్.డబ్ల్యూ-డిక్సను గారికి సన్మానముచేసిరి. ఆసందర్భమున డిక్సనుగారు సన్మానపత్రమునకు సమాధానమిచ్చుచు, కొచ్చినుసంస్థానములో స్త్రీవిద్యభారతదేశంలో మరెక్కడనులేనంత అభివృద్ధినిపొందినదనిచెప్పిరి. కొచ్చినులో స్త్రీవిద్యకై కృషిచేయుచున్న గొప్పవిద్యాసంస్థ మెయింటు సెరిసా కళాశాలయనిరి. కొచ్చినులో స్త్రీవిద్యచాలఉన్నతస్థితిలోనున్నదని భారతదేశమంతటను ప్రసిద్ధియున్నదనిరి-"భారతదేశంలో పురుషవిద్యవిషయమున కన్న ఎక్కువశ్రద్ధకలిగి స్త్రీవిద్యవిషయంలో శ్రద్ధ చేయవలెయున్నాము అదితప్పు" అని డిక్సనుగారు చెప్పిరి-"భారతదేశములో అభివృద్ధి నిశాటంకముగా సాగునట్లుచేయుటకు స్త్రీవిద్యవిషయమై ఎక్కువశ్రద్ధవహించుటయే ముఖ్యమని ఎల్లప్పుడును నాఅభిప్రాయము. మనము బాలికలకు విద్య నేర్పించవలెను. బాలికలు పెద్దపెరిగినతర్వాత మబిడ్డలకువిద్య నేర్పించవలెను. ఎప్పటికైనను కుటుంబములో ఏర్పాటులనుబట్టి మన యభివృద్ధియుండును.

"హిందూ"

కన్యాగురుకులము

పూర్వస్థలమునుండి మార్చబడినది

కన్యాగురుకులసంస్థ ౧-౨ సంవత్సరములనుండి బేగంపేటలో వామన నాయకుగారి గృహమునకుప్రక్కన నైదికాశ్రమములోనుండి జాతిమతభేదములపాటింపకుండ ప్రజలసేవచేయుచునచ్చెను-కాని ఇప్పుడు ఆ దీసంస్థ ఈస్థలమునుండి మార్పుచేయబడి దేవిఆశ్రమముదగ్గర వసజాసాగరు జర్కస్ బేగంపేటకు మార్చబడినదికావున ప్రజలకు మరియు బాలికలతల్లిదండ్రులకు ఇందు తెలుపబడినదావునను వచ్చి కలియుటకు గాని లేక ఉత్తరప్రత్యుత్తరముల జరుపుటకు గాని వీలుకలదు.

అచ్చట "కన్యాగురుకులమయొక్క బోర్డుకూడాకలదు.

ఇట్లు
తారాదే
సంస్థాపకురాలు౧౯-౧-౫
(నోటు) ఈసంస్థవ్యవహారము తారాదేవి గారి ఆధీనము-

బాబేహాకుమాతు

౧౦దినాల్క్రిందట బాబేహాకుమాతు నవశేషమైనది-అందులో చాలా; ముఖ్యమైనవిషయములు నిర్ణయమైనవి.

నోటీసు

హెచ్- ఇ- హెచ్- ది నైజాంస్టేటు రైల్వేలోని వ్యాపారస్థులకు ఆదివారములందుగూడ సరకులు ఎగుమతి దిగుమతులు చేసికొనుటకు సదుపాయముచేయబడినది. ఈ సదుపాయమును ఉపయోగించుకొని వ్యాపారస్తులు వాగనులఖాళీచేయుటకు త్వరపడవలెనని కోరడమైనది.

Printed and Published by G. Ramakrishna Reddy at the Golkonda Power Press Hyderabad Dn. Editor S. Prathapa Reddy B. A. B, L.